

ՏԻՆԻ, ԱԽԼԱԳԻ, ՖԵՆՆԻ ՎԷ ՄԻՅԱՍԻ

ՀԱՖԹԱԼԸԳ ԴԱԶԵԹԱ

ՃԻԼՏ I

ԻՍԹԱՆԳՈԼ, ՄԱՅԻՍ 6, 1911.

Ն⁰ 19

ՊԵՆՏԻ ՄԱԽՍՈՒՍԱՆՐ

ԱԶԳԱՊԵՏԱՐԱՆ ՄԷՃԼԻՍԻ

Ազգապետարան մեակելեքին թեփթիշ վե թանգիմ էթմէք իշխն Միուրթիւնլար թարափընտան թային օլունան մուրախ-խաւլար հէյէթի պու սէնէ իճթիմա էտէ-ճէք մի տիր։ Պու սիւալ էփէյի թարափ-լարտան մէրազ իլէ իրաա էտիլիյոր։ Էտէֆ էտէրիլ քի պու սըրաաա Խնկիլիլլէրին «Հէր քէսին իշի, հիշ պիր քիմէնին իշի» տարպը մէսէի իճրա օլունաճապ տէյու կէօրիւնիյոր։ Փրօֆ. Թումանյան Ազգապե-տարան նիզամնամէսի մէսէլէսինի Աւեսա-քեր վաղթաալլէ մէյտանը միւպահէ-սէյէ աթալը, պիլ տէ անը Բահիլիւմայա թէրճէմէ էթաիք իսէ տէ, պունաան պիր նէթիճէ հապըլ օլմաալ։ Անը միւպաքէրէ էտէրէք պէյանը էֆքեար էտէնլէր պու-լունմաալը, պէլքի տէ միւհիթէրէմ Փրօ-ֆէսօր Փրօթէսթան ճէմաաթլարըն կէօս-թէրտիլի շու գայաալլըգտան աօլալը տիլիլի օլաալ։ Լաքին պիլճէ մէսէլէսին մահիլէթինէ վաղըֆ օլուր իտէք, պու վա-ղըա պիլի մէյուս էթմէմէլի, պէլքի տա-հա տէրին տիւլիւնտիւրմէլի տիր։

Վազաա Փրօֆ. Թումանյան նիզամնամէ

մէսէլէսինէ տաիր փէք կիւզէլ էֆքեար-լար պէյան էյլէտի, վէ պիլա չիւպհէ նի-զամնամէ մէսէլէսի էլէ ալընաղընտա օ միւթէլաալար պիր զէմին իթթիլաալ է-տիլէճէք տիր։ Լաքին շիւսի հէր քէսին պու միւզաքէրէյէ կիլիշմէմէսինին պիլա չիւպհէ պիր սըրըր վար տըր։ Ազգապե-տարան նիզամնամէսինին թէրթիպի տիշա-տան պաղըլարընըն կէօրտիլի կիպի դօ-լայ պիր մէսէլէ տէյիլ տիր։ Պունը միւշ-քիլ զըլան պաղը խաաալար վար տըր։ Պիրի շու տըր քի, մէյաանտա պու միւ-զաֆէրաթը իսարէ էսէճէֆ պիր հէյէք եօշ սրը։ Յակոր էֆ. Պոյաճեան իսթիֆա-սընը վէրմիշ օլաալ, անճապ մուվաղղաթէն Ազգապէսիք մէվլիինտէ աալույոր։ Ազ-գապէսարանըն Վարչական ժողոպը նա-մէվճուա տըր։ Ազգապէսարանըն պիւ-թիւն ումալը անճապ Յակոր էֆ. Պոյաճ-եան վէ քէաթիպի Կարապետ էֆ. Սէնէ-քէրիման էէտիլլէ իտարէ օլունմաալտա օլաալ, պու սօն վաղթլարտա Յակոր էֆ. Պոյաճեան տաթի խաաթա տիւշտիլիւնտէն ճիւմէ իշէր զայրի մէսուլ պիր թէք ատէմին եէտինտէ գալըրը սըրը։ Շու հալտա պէյլէ մուհիմմ պիր մէսէլէսին միւզա-քէրէսինի քիմ իտարէ էտէճէք տիր։

Պաշգա պիր միւշքիլ տէ շու տըր,

քէսարիք էսիյեճէք նիզամնամէ դայէք մուհիմմ վէ միւշէպպէք պիտ շէյ քիւ: Սալթ պիր Ազգապէս ինթիսապը իչին նիզամնամէ հաղըրլանմայաճագ, սալթ Ազգապէսարան իչին տախիլի նիզամնամէ եափըրմայաճագ, սալթ քիւլիսէլը վէ ճէմնաթլար իչին պիր նիզամնամէ հաղըրլանմայաճագ, սալթ էլան մէվճուտ օլան պիր գանուննամէյէ պաղը իլավէլըր գոնըրմայաճագ տըր: Անճագ պիր չօգ մէսէլէլըր թահթը միւթէլապա ալընաճագ տըր, էլ ճիւմէ իսթանպօլ վէ սաիր չէնըլըր Ազգապէսէրինն ումուրը վէ վէզափի, անլէրին պիրի պիրլէրինէ, ճէմնաթլարա վէ հիւքիւմէթէ օլան ալագալըր, Ազգապէսարան մէճիսէլըր վէ անլէրին ինթիսապ վէ իտարէսինէ տաիր նիզամնար վէ սաիրէ վէ սաիրէ: Պունլարըն ճիւմէսինի պիրաէն մաթպուաթ թարի-դիլէ հալ ու թէալիլէ էթմէք ինքեան խարիճինտէ տիր: Իշ տահա տար տաիրէ-տէ վէ միւթէտիր զաթլար էլի իլէ է-փէյիճէ պիր չէքլ ալըր տա, սօնրա մաթպուաթտա րէթուժ եափըլըր, ճիւլ վէրիլըր: Տահա պիզ պու ճիհէթէ տօղրու հիշ պիր ատըմ ալմաուրը: Իմաի մաթպուաթ պունը նախըլ միւզաքէրէ էթսին:

Լաքին իւչինճիւ վէ տահա պէօյի.ք պիր միւշքիլ վար տըր: Մէչրութիլէթին իլանընտան պէրու, պու մէմէքէթին զայր ի Միւսպիմ անասըրընըն իմթիյազաթը տիր նիլէ վէ սիյասիլէլըրի հիւքիւմէթէ վէ փաթըրիլտանէճէ փէք զըզըրն միւպահասէ մէվճուր օլմուշ տըր: Եէնի հիւքիւմէթ Բուս, էրմէնի վէ սաիր փաթըրիլ-խանէլէրին իմթիյազալըրնա լըզըմ կէօր-մէյէրէք անլէրի պիրէր պիրէր իսթիրտատ էթմէք իսթէյօր, փաթըրիլտանէլէր տէ պիւթիւն գուվէթլէրի իլէ քէնտի մէվ-գիլէրինի մուհափազայա չալըչըյօրըր: Շիմսի պիզ թամմ շու սըրատա պիր նիզամնամէ թէրթիպ էտիպ հիւքիւմէթէ

թագտիմ էթմէյէ թէչէպպիւս էթսէք պունտա պիր չօգ մահզուրլար պուլունա-ճաղընը գօլայ կէօրէպիլիլըրիլ:

Ճիկէր պիր միւշքիլ տէ շուրատա տըր քի, պու կիւն հէր չէյ միւսաիտ օլա, վէ պիզ ճէմնաթլա պիր նիզամնամէ միւզաքէրէսինէ պաչաասագ, պու միւզաքէրէ սէնէլըրճէ միւտաթէ տէվամ էտէպիլըր, վէ Ազգապէսարանը պու միւտաթէթէ չիմտիլի պօղուգ տիւզէն հալինտէ սագ-լամագ պիզէ պահալըյա մալ օլուր: Շու կէչէն սէնէլըր զարփընտա փրօթէթման ճէմնաթլար Ազգապէսարանըն տիւզէն-սիլլիլի եիւզիւնտէն ալ զիյան չէքմէտիլէր: Պու հալը զայր ի մուսյէն պիր միւտաթէթ տահա ուզաթմագ արթըր հագգ օլմուգ:

Պաղը տօսթլար՝ «Հէլէ պիր միւտաթէթ տէ շու նիզամնամէ մէսէլէսի մաթպուաթտա տէօյիլըրն» տէյու Միւրըրլընլարըն լիւզօրլար մէճիսինն պիր սէնէ սօնրայա թէէսիր էտիլմէսինի թէքիլի էտիյօրլար: Միւրըրլընլար քէնտի լիւզօրլարըն վէ Սիւրիա վէ Սիւրեանի Լիւճիլի քիլիսէլըր տաիր քէնտի վէքիլլէրինի սէչմիշ օլտուգ-լարը հալտա պիզէ կէօրիւնիլըր քի պու հէյէթի էօնիւմիւզտէքի Յուլիս իպթիտալընտա իսթանպօլտա իճթիմայա տավէթ էթմէք էն էմին վէ էն մագուլ թարիլ տիր: Օ հէյէթ իճթիմա էտէրտէ անլէր իսթէր նիզամնամէ թէրթիպինէ թէչէպպիւս էթսինլըր, իսթէր Ազգապէս սէչսինլըր, վէլ-հասըլ պիլաիլէրինէ կէօրէ թէրթիպ էյլէսինլըր: Գիլիսէլէրին ֆէրմանլարը, աւ-քէրիլը մէսէլէլէրի, տիկէր Խրիսթիյան ճէմնաթլարա օլան ալագամըլ վէ սաիր պին պիր մուհիմմ մէսէլէլէր մէյտանտա տուրուր իքէն, պու լիւզօրլար մէճիսինի պիր սէնէ իլէրիլէ ալմագ վէ պու իլէրի զայր ի մէսուլ պիր եա իքի ֆէրտին էլին-տէ պրագմագ գաթիլէն ճաիլ օլամուգ:

Լաքին պու հէյէթի քիմ տավէթ էթ-

ին: ԻճԹիմաս էն միւնասիպ մահալ Խ-
թանպօլ օլտուղու իչին միւտաֆիրէրի
գապուլ էտէճէք օլան Բիւքասիւա Միւռ-
քիւնլըն Գործադիր Ժողովը պու տա-
վէթի վէրսէ պիղճէ զայէթ միւնասիպ
օլուր :

Յ. Գ. Գ.

“ԱՐԵԻԵԼԲ” ՎԷ ԽՐԻՍՏԻՅԱՆԼԸԳ

Ն. Սիմոնըն պէլի պիր խաթաւը տա
Խրիսթիյանլըղը սօղորու անլամասար օլ-
մուշ արը : Անըն էֆքեարընճա Խրիսթի-
յանլըգ պիր թաղըմ աղաիւս վէ ալին ու
տտաթաան իպարէթ օլուպ , անլէրին աէ
սայքի ճիւղէսինի տիկէր տինլէրտէն էօ-
տիւնճ ալմըշ արը : Խրիսթիյանլըղըն նէ
օլտուղունու թարիֆ էթմէք իչին պապէն
Նէհուտիլիէ , պաղէն Գաթօլիլիէ վէ պա-
ղէն էսքի սինօսալարա միւրաճաաթ էտիյօր,
վէ զանն էտէրսին , չու սօն աէհրէրտէ
Խրիսթիյանլըղըն ֆէննի թէֆթիլինտէն պի-
խապէր օլուպ , գուրունը վիւսթա ֆիքիր-
լէրի իլէ օղրալլօր : Պու սօղորու օլամազ :
Վաղաա Քրիստոս Նէհուտի միլլէթի ա-
րասընտա զուհուր էթտի իսէ աէ , քէն-
տինին հայաթընտա տին հիչ պիր վազթ
Նէհուտիլիք տիր տէյու թարիֆ էտիլմէմիլ
տիր : Քրիստոսըն հայաթընտա տին սլին
ու մէրտիմ եա թալիմաթ ու աղաիւս օլ-
մայըպ , անճագ սէմալի ֆէտէր (հանի
սէվէն Ալլահ) իլէ տէրունի պիր ալագա
վէ պու ալագա նէթիճէսինտէ պէշէրիլի-
թէ խըամէթ տիր , պաշգա պիր միւնա-
սիպէթլէ եազտըղմըղը պուքատա թէք-
րար էթմէք խթէրիլ :

«Խրիսթիյանլըգ նէ՞ տիր : Խրիսթի-
յանլըգ Աղլահըն սսէմէ Քրիստոսա միւն-
իշիմ օլտուղունը , վէ ասէմին Աղլահա
նազարէն հայաթընըն պու իշիւս իլէ
իլիւալ էսիլէճէսինի իլան էսէն Տիւն Տիր :
Խրիսթիյանլըգ ասէմին տին մէյլինի իգ-

նա վէ տինի հայաթընը իքմալ էթմէքլիլի
Յիսուս Քրիստոս վասթաարլա իճրա էթ-
մէյէ թէշէպպիւս էտէր : Պիղ Ալլահ հագ-
ղընտա թապիաթտան վէ սաիր թարիգ-
լէրլէ թահալի ի մալիմաթ էտէր իսէք
աէ , Յիսուս Քրիստոս տալի պիղէ Անըն
հագղընտա մալիմաթ վէրիր , վէ իլթէ
պու մալիմաթ Խրիսթիյան մագամընտա
տինի հայաթըմըղըն էաար օլուր : Ալլահ
իլէ նէ ալագատա պուլունճաղըմըղը՝ վէ
անա նաարլ իպատէթ էտիպ , նէ եօլտա
անա մագպուլ օլաճաղըմըղը Խրիսթիյան-
լար մագամընտա Յիսուս Քրիստոստան էօյ-
րէնիրիլ : Վէ իլթէ Խրիսթիյանլըգ ասէմ-
աէ տինի հայաթը պու թարիգլէ իքմալ
էթմէյէ չալըչան տին տիր : Քրիստոս պի-
ղէ Ալլահը քէշֆ ու պէյան էտէր : Անըն
քէլամլարը վէ պիւթիւն հայաթը Ալլահըն
թապիաթը վէ ասէմէ օլան ալագասը
հագղընտա պիղէ պաղը եէնի թէսալիլուր-
լար վէրիր : Վէ պիղիմ , ինա Ալլահ նաարլ
մագպուլ օլաճաղըմըղը եինէ քէնտինին
քէլամլարը վէ էօմրիւ իլէ պիղէ թարիֆ
էտէր : Պու սէպէպտէն Քրիստոսըն քէլամ-
լարընը վէ խուսուսա անըն հայաթընը
վէ զաթընը անլամասարճա Խրիսթիյան-
լըղըն մահիլէթ վէ սըֆէթ ի մալսուսէսի-
նի անլամայաճաղըգ : Քրիստոս սալթ պուղը
հագիգաթլար վաղ էթմէքլէ զանաաաթ
էթմէյիպ օլ հագիգաթլարը քէնտի հա-
յաթընտա իղհար էյլէտի , պինաէն ալէյհ
օլ հագիգաթլարը անլամագ իչին անըն
հայաթ վէ սիյրէթինի թէֆթիլ էթմէմիլ
լաղըմ կէլիր :

«Քրիստոս պիր ֆէյլէսուֆ մագամընտա
թէֆէքքիւր էտէրէք եալսօա թապիաթը
թէֆթիլ էտէրէք Ալլահը անլամամըշ իտի ,
անճագ քէնտինին Ալլահ իլէ օլան չոլտի
ալագասը նէթիճէսինտէ անը էօյրէնմիլ
իտի , վէ իլթէ թալիմաթընտա պու եօլ-
տա պիլտիլի Ալլահը սէօյլէյօր իտի : Ա-
տէմին Ալլահա նաարլ իպատէթ էթմէք

կերէք իտիյնի , վէ անա նաորը մագպուլ
օլապիլեճէյնի մանթըզի պիր եօլտա քէշֆ
էթմէմիշ իտի , անճագ քէնտինին հայա-
թընտա շախան օլ մէսէլէյի գանաաթ-
պախշ պիր սուրէթատ հալլ էթմիշ օլտու-
ղունտան անը առէմլէրէ թագաթիմ էտի-
յօր իտի : Իմտի Խրիսթիյանըզ պիր հա-
յաթ օլուպ՝ անըն էսասը վէ անը իհնա
էտէն գուլլէթ Յիսուս Քրիստոսըն շախոր
օլտուղու իշին անը տօղրու անլամադ , վէ
միւմբին մէրթէպէ միւքէմիշ անլամադ
շարթը ելզէմ տիր : » (*)

Վէ Յիսուս քէնտինի Խրիսթիյանըզ
թալիֆ էթմէք իւզրէ տէտի . « Հէր քէս
պէնիմ շայիրտլէրիմ օլտուղունուզը պիրի
պիրինիզէ օլան մուհապպէթինիզտէն անլա-
յաճագ : » Քէզալիք , « Պէն անլէրտէ վէ սէն
պէնտէ քի պիր օլմագլըզտա քեսամիլ օլալար՝
վէ պէնի սէն իրապ էթտիյնի վէ պէնի սէվ-
տիյին միսիլու անլէրի տաթի սէվտիյնի
տիւնեա անլայա : »

Շու հալտա Խրիսթիյանըզ փէք մա-
գուշ պիր տին տիր : Օ թէֆթիշ ու թէ-
հարրիտէն գաշընմազ , հէր պիր տաթիւ-
սինին ֆէննէն թէնգիտ վէ թամիզ էտիլ-
մէսինէ միւսաատէ էտէր , օ պու ճիհէթ-
տէն ուլում ը թապիիյէյէ միւշապիհ
տիր : Պիւթիւն թապիի գուլլէթլէր ֆէն-
նի թէհարրիյէ աշըզ օլուպ հիշ պիր
ալիմ քէնտինին իսթիսրաճ էթտիյի նէ-
թիճէլէրինին մութլագ մանաատա իլմ օլ-
տուղունը իտաթա էտէմէզ : Հէր պիր
տորըն հիւքէմասը քէնտիլէրտէն ելլէլ կէլ-
միշ օլանլարըն էֆքեար վէ նազարիյաթը-
նը հատտէ ի թէնգիտտէն կէշիլեր , վէ
քէնտիլէր տէ հագիլաթը քէնտի նօզթա ի
նազարլարընտան քէշֆ էթմէք իշին էն-
ճամ թապիաթա միւրոճաաթ էտէրլէր :
Թամմ պէօյլէ տէ Խրիսթիյանըզ հազ-
դընտա ֆարզլը քիլիտէլէրին թալիմաթ վէ

մէրաաթմինի թէֆթիշ էտէր իտէք տէֆ
ապ Խրիսթիյանըզը պուլմագ իշին կէրի
Ինճիլլէրէ վէ պիզլաթ Քրիստոսա միւրա-
ճաաթ էտէրիզ , վէ անը պիլա ըիյա վէ
միւսաատէսիզ պիր սուրէթատէ թէնգիտ
վէ թէֆթիշ էտէրիզ : Պու իտէ զայէթ
մագուլ պիր մէվգի տիր : Վէ իշլէթ պու
կիւն միւթէալլէմ՝ քիմնէլէր Խրիսթիյան-
ըզը գապուլ էտիյօրլարսա , անլէր գու-
րուն ը վիւսթանըն սինօտլարընըն գարարլա-
րընա , տէյիլ պու նէվ թէնգիտաթլըն
նէթիճէսի օլան Խրիսթիյանըզա իման է-
տիյօրլար : Պու կիւն Խրիսթիյանըզ պու
սուրէթլէ հէր թարաֆլը թէֆթիշ վէ թէն-
գիտ էտիլմիշ օլան պիր տին տիր : Պու
նէվ պիր տին պիզիմ էրմէնի կէնճէրի-
միզ իշին տէ մագուլ օլան պիր տին տիր :
Վէ անլէր Խրիսթիյանըզը ըհատ էտէճէք-
լէրտէ քէնտիլէր իշին անճագ պիր մա-
գուլ եօլ վար , օ տա Խրիսթիյանըզը
պու եհնի քէսալվոշարընը ֆէննի թէ-
հարրիյէ մատտէ էտէրէք անըն զայրի
մագուլ օլտուղունը իտաթ էթմէք տիր :

Իմտի իսիւլաա էտէրէք տէր իլ քի ,
Արեւելք Քիթապը մուպատտէսի , Քրիս-
տոսը վէ Խրիսթիյանըզը էյի թէֆթիշ էթ-
մէյէրէք , էհալիմիզին ֆիլըրինի պիր թա-
գըմ պիէսաա իթիրազլար վէ հիճվ ու իս-
թիհզալար իլէ թախտիշ էթմէքլէ պէօյիւք
պիր եանլը վէ հագպուրլըզ էյլէմիշ տիր :
Յ. Գ. Գ.

ԱՆՎԱՆԸ ՆԱԶԸՐԷ

Քիշիւսէ իթքիհասը.— Դարբինեան էֆ-
Բիւզաւնիյիռնաա նէշը օլունան պիր պէն-
տինտէ Հաշ-Բոդոֆալկաւնլարը էրմէնի քի-
լիտէսի իլէ իթթիհատա տալլէթ էյլէմի-
լտի : Փրօֆ. Կ. Թումանեան եհնէ Բիւզաւնի-
յիռնաա « Ազգային մեքսեցումի խնդիրը »
սէքնամէլի պէնտիյլէ աթիիւլ զիքը նօզ-
թալարը թէյիա էտէրէք անա ճէվապ վէր-

(*) ՆէՅէ ԻՆԱՆԱԼԸՄ սահ. 26 , 27 :

միջ տիր :—Պու կիւն պիղիմ իշիմիզ տէր-
հալ իբի քիլիսալարըն պէտէնէն պիրլէշ-
մէսինէ չալըշմագ տէյիլ, անճագ թէսալիւն
(իշտալըգ) էսաալ իւզէրինէ պիր իթիլաֆ
թէէսիւ էսիւպ՝ կէշմիլ թէճրիպէլէրին պիրլէ
թալիւ էթտիլի հագիգաթլարա թէվֆի-
գէն հարէքէթ էթմէք տիր : Պու իթիլաֆ
իսէ Դարփինեան էֆնին թափսիյէ էթտի-
յի կիպի պիր չայ սօֆրասը պաշնտա պիր
թաղըմ զայրի բէսմի քիմնէլէրին հասը
էտէճէյի պիր նէթիճէ օլմայըպ, հէր իբի
քիլիսէլէր թարաֆընտան սէլահիյէթ ի
թամմէ իլէ իրսալ օլունճագ մէպուս եա
վէքիլէրին իճրա էտէճէյի պիր իշ տիր :
հալ չու քի Փրօթէսթան ճէմասթլար պու
կիւն պէօյլէ սէլահիյէթի պիր հէյէթէ
մալիք տէյիլ տիրլէր : Իմաի իլք իշ Փրօ-
թէսթան ճէմասթլընն հէյէթ ի ուզվիյէ
(arganic) շէքլինի քէսպ էթմէսի տիր :
Իւմիս էսէրիզ քի էօնիւմիւզտէքի եազ
վագթընտա Իսթանպուլտա ագտը իճթիմա
էսէրէք, տախիլի նիզամմաճէնին թան-
զըմը վէ Ազգապէսարաւն մէսէլէլէրին
թէսպիյէսի իշիւն Թիւրքիանըն տէօրթ
Իթթիհատլարը թարաֆընտան սէլահիյէթ ի
թամմէ իլէ իրսալ օլունճագ մուրախ-
խապար պու աղիմ իհթիյաճըն թէսպիյէ-
սինէ մէտար օլաճագլար տըր : Պու իհթի-
յաճըն տօլտուրըյմաալ Դարփինեան էֆնին
զանն էթտիլի կիպի քիլիսա իթթիհատը
րուհունա պիր տարպէ տէյիլ, անճագ անա
տահա զիյատէ թագվիյէթ վէ իմքեանի-
յէթ վէրէճէք օլան պիր խուսուս տըր :

Պու մէսէլէյէ տաիր պազէն պէյանը
էֆքեար վէ թէշվիգաթտա պուլընան
քիմնէլէրին մագսէտի իթիլաֆ իսէ՝ քէն-
տի լիսանլարընա տիգգաթ էթմէլէրի ի-
ճապ էսէր : Մէսէլա Դարփինեան էֆնի-
տինին եափաղը կիպի, քիլիսա իթթի-
հատընտան պահա էսէր իքէն, Ինճիլի ճէ-
մասթլարըն էքսէր գըսմընը միտիօնէրլէրին
աշճըսը, գաթըրճըսը, ախօրճուսը, մուալ-

լիմ վէ մուալլիմէտինտէն իպարէթ տիր»
տէյէ կէօսթէրմէյէ չալըշմագ, մագսէտէ
խըզմէթ էթմէտիքտէն մասա թարաֆէյ-
նին ֆիքրինտէ եէքտիկէրինէ տօղրու նա-
խօշ հիտիյաթ թէվէլլիւսինէ սէպէպ օ-
լաճագ տըր : Պու կիպի պիր թէսափուրա
մուգապէլէտէ պուլընմագ իսթէյէլէր
քէնտի պիրատէրլէրինին հայաթընտա պու
կիպի էսնա ճիհէթլէր քէշֆ էթմէյէ չա-
լըշաճագլար : Էվրօլա վէ Ամէրիգտա
քէնտի ճէմիյէթլէրինի թէրք իլէ պաշչա
քիլիսալար իլէ պիրլէշէն քիմնէլէր քէնտի
միլլէթտաչարը թարաֆընտան Դարփին-
եան էֆնիտինին իսթիմալ էթտիլի սը-
ֆէթլէր իլէ թափսիֆ օլունմագլար : Անլէր
եէքտիկէրլէրինտէ Էիւքսէք մուճիպլէր կէօ-
րիւրլէր : Տէմէք քի էտնա մուճիպլէրին
ճիւմէսի Էրմէնի միլլէթինտէ՞ մի պուլը-
նույօր : Պու կիպի թապիլլէր եալընը
Փրօթէսթան ճէմասթլընա տէյիլ, անճագ
պիւթիւն Էրմէնի միլլէթինէ պիր պաիւ ի
հագարէթ տիր : Պիլ միլլէթտաչարընը
մէնաֆի ի շախիյէ ուղրունա գանըլարընը
ֆէտա էտէն քիմնէլէր նազարըյէ պագար
իսէք, անլէրաէ՝ պիղիմ իլէ իթիլաֆ վէ
Իթթիհատա կէլմէլէրի իշիւն պիղի ճէլպ է-
տէճէք նէ՞ ալի խասիյէթ պրագմըլ օլու-
յօրըլ : Պու եօլտա իթիլաֆ տէյիլ հաթ-
թա պիր պիրիմիղի անլամագլըգ պիլէ իմ-
քէանաղ օլուր : Էօյլէ իսէ, էվիլա եէք-
տիկէրիմիղի անլայալըմ : Պիր պիրիմիղի եա-
րէլէմէյէլիմ, պաշչալարըն հիսսիյաթընը
պիղիմքի կիպի մուգատտէս կէօրէլիմ :
Արզու օլունան իթիլաֆա անճագ պու եօլ-
տա վաալը օլապիլէճէյիլ :

Իքթիլաս վէ Թէրագգը ճըքգաալ.—
Իթթիհատ վէ Թէրագգը ֆըրդասընտա
վուգու պուլան ինգիլապ ումումն նազար
ը տիգգաթընը ճէլպ էթմէքտէ տիր : Պա-
ղըլար անտէ վիւրթէճիլէր էսէրի կէօրմէք-
տէ տիրլէր, կէօյա Շէրիաթը Իսլամիյէյի

վէ խելափէթին նուֆուզունը թէրվիճ էթմէքէ հիւրրիյէթփէրվէրանէ հարաքէթին էօնիւնէ պիր մանի վէ միւշքիւ չըգարրլմագտա սըր: Վագաա պու եէնի թէքլիֆէրաէ «Ատապը ումումիյէ ի Իսլամիյէ» վէ «Հուգուգը խելափէթ» մէսէլէրի անը անարրմագտա սըր: Միւթթէլիֆ ա-նասըրտան իպարէթ օլան ֆըրգանըն գա-նուն վէ նիզամարընտա՝ պիլիսատա տինի մէսէլէրի թէյիտ էթմէք, փէք միւնա-սիպ կէօրիւլմէղ: Լաքին ֆըրգանըն գա-պուլ էթաիյի սօն շէքլաէ մէգքիւր թա-պիր՝ «Ատապը ումումիյէ ի տինիյէ» սու-րէթինէ գօնուլմագլա օ իթիրազըն էօնիւ գըումէն ալընիշ օլույօր: Տիկէր թարաֆ-տան պու ինգիլապ անճագ ֆըրգա տէ-րունինտէ պուլունուպ տա կէնճիյէ մախ-սուս իֆրաթ մէսէյի թագիպ էաէնլէր ալէյհինտէ պիր փրօթէսթօ մագամընտա թէլազգը էաիլմէքաէ տիր: Թալմզաա պէյան էաիլէն պիր ֆիքրէ կէօրէ՝ եէնի հիւքիւմէթին իտարէսի Մէլանիքաէթի Եէ-հուտի ֆարմասօնլարըն եէտինտէ պուլուն-սուզու, վէ պու շէյ էհալիյի ֆարմասօն հազըլմագլա սէվգ էթտիյի իչիւն էքսէրի-յէթ պու մէյլէ մուխալիֆ իշէմէք իսթէ-միշէր տիր: Պէլքիտէ թէքլիֆ էաիլէն թա-սիլաթտա «կիզի ճէմիյէթլէր» է տաիր ի-մաաթ պուլնտան նէշէթ էաիյօր: Հաթթա Գարասի մէպուսը Մէճաի էֆ. պիրմէգալէ-սինտէ անը իֆրաթ լիպէրալլըղա գարչը մուհաֆազաքէարլըգ մէսէյի թէսիյէ է-տիյօր: Պու սընֆըն իտաիասընճա, պու վագըա տիկէր մէշրութ հիւքիւմէթլէրտէ օլտուլու կիպի Օսմանլը ֆալլամէնթօրնտա տախիմէգքիւր իքի ֆըրգալարըն պաշլամագ-տա օլտուլունա ալամէթ տիր: Ֆիլվազը ֆարլամէնթօտա պու նէվ պիր բէգապէ-թին պաշլամասը էն զիյատէ իւմիտալսիշ ալամէթլէրտէն պիրիսի առա օլունապիլիր: Փարլամէնթօտա իքի ֆըրգանըն պուլուն-մասը միլլի հայաթը ույանըգ հըֆըլ էտիպ

մէշրութիյէթին պագասընը թէէմին էաէր: Լաքին շու սըրատա պիր ֆըրգա քէսպի նուֆուզ էթմէք իչիւն անասըրըն տինի հիսաիյաթընը իշէ գուլլանմագ իսթէյիպ, տինի թէասսիւպաէն իսթիֆատէ էթմէյէ թէնէզգիւլ էաէրէրտէ պու հալ տա մէմ-լէքէթիմիլ իչիւն վէ մէշրութիյէթ իչիւն էն պէօյիւք պիր ուգուպէթ օլուր:

Փասս մէսէլէսի. — Պու կիւնլէրտէ Փաստաքի իսեան էվրօփանըն նազարը տիգաթընը ճէլպ էթմէքաէ տիր: Փաս հիւքիւմէթի իսեանը պաստըրմագլա վէ մէմ-լէքէթաէքի էվրօփա մէնաֆիլինի թէէմին էթմէյէ զայր ի մուգթէտիր օլտուլունտան Ֆրանսա հիւքիւմէթի ճիտաէն միւտախէլէ էթմէյէ, վէ Ալճէրիանըն զարպի հուտու-տունա 9,000 գատար աւքէր ճէմ էթմէ-յէ գարար վէրմիշ տիր: Պու տէֆա Փա-սըն իսթիգլալիյէթի թէհլիքէտէ կէօրիւ-նիւյօր, վէ Թալիսիւտէ Միւհիյէտալին էֆ.նին էֆքերարընճա, «Շիմուիյէտէք ազ չօգ մու-հաֆազա ի իսթիգլալ էթմիշ օլան պու եէկեանէ Իսլամ հիւքիւմէթինին» սէպէպի սուգութ վէ ինգիլազընը պուլմագ կիւճ տէյիլ տիր: «Պիւթիւն ալէմ ի Իսլամը իսթիլա էաէն պու ֆէլաքէթ ի մէշմուէ հէր եէրտէ պիր տիր», «սուի իտարէ, աթալէթ, ճէհալէթ... պունլարըն իչին-տէն հալընըղ պիզ գուլթուլմագ իսթի-տատընը կէօթէրիյօր իղ:» Միւմալիլէյ հասըն ահվալընը թարիֆ էթաիքտէն սօն-րա շու իպարէ իլէ սէօղիւնիւ պիթիլիյօր, «Պիզիմ հաֆաճաղմըղ շէյ, պու կիւրիւլ-թիւլէրէ գարչը պիր թարաֆտան սու-րուպ պիր թամաշակէր օլմագտան-պէլքի տէ էկէր գապիլ օլուրտա-պիւթիւն պու կիւրիւլթիւլէրտէ պիր հիստէ ի իպրէթ օլ-մագտան իպարէթ օլաճագ սըր»:

ՄՈՒԽԱՊԵՐԱԹ

ՏՕԳ. ԷՊԸԹԸՆ ՕՍՄԱՆԼԵԼԱՐԱ ՓԷՅՂԱՄԸ

Ամերիկացիներն հափշտակաբար զաղէթալարենաւան մարտիկ Աուրջուզըն սէր մուհարրիի վեր. Տօգ. Լայմըն էպրթա Բահնիւնա թարաֆընաւան արթի-տէքի մէքթուպը կէօնաւէրի խոփք.

«Փագրիլէրյու Լայմըն էպրթ,

Միւնիքէրէմ էժ.

Իքի սէնէ ազաւէմ թիւրքիաւա վուգու պուլմուշ օլան սիյասի թէպէտտիւլ հազ-գընտա տէրին պիր իշթիրաք թաշըլլայ պու հարաքէթին մուվաֆֆադիյէթլէ թէթ-վիճ օլունմաւը իշխն էլինիզտէն կէլէնի պիտիրիզ պուլուրաճազընըզա էմին իմ: Պու սէպէպտէն արթիտէքի սիւալա 1000 քէլիմէտէն իպարէթ պիր ճէվապ եազմազ լութֆուճու սիզաէն թարէպէ ճէսարէթ էտէրիմ: Սիզին էֆքեարընըճա թիւրքիա էհալիսինին իտարէ ի մէշրութէյի իպզա վէ թաշքիմ էթմէք իշխն սըգը սըգըյա չէ սաւազաթ իլէ թագիպ էթմէլէրի լազըմ կէլէն իւշ եա տէօրթ էսասի տիւսթուր լար հաշնկըլար տըր: Պիր հաֆթալըզ զազէթա նէշր էտիյօրում վէ պու սիւալա լութֆէն պիր ճէվապ եազար իտէնիզ քէ-մալը մէսէրրէթլէ անը թէրճէմէ էտիպ մէզքիւր զազէթաւա թապ էտէր վէ սաիր թիւրքճէ զազէթալարաւա տախի նէշր օ-լունմասընա չարըլըր լմ: Միւսլիմ վէ զայր ի Միւսլիմ գարիյունն պէօյլէ պիր պէնա-տէն միւսթէֆիս օլաճազըլըր չիւպհէտիզ տիր: Գալըրըմ իշթիրամաթ իլէ

Յ. Գ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

Պու մէքթուպընմուզա միւհթէրէմ Տօգ. էպրթ Լայմըն արթիւզիքի ճէվապը կէօնաւէր-միշ տիր:

Ճ Է Վ Ա Պ

Սիւալընըզա սօզրուտան պիր ճէվապ վէրէճէք գատար թիւրքիանըն աշվալը հազըրէսինէ վազըֆ տէյիլիմ: Փագաթ

Ամերիկաւա պիզիմ թէճրիպէմիզաէն էօյ-րէնտիյիմիզ պազը խուսուսաթը զիքը է-տէրէք իշթիմալ պու մասաւէյէ տաիր գարիյուննուզա էլլէրինտէ օլան մէսէ-լէլէրի հալ էթմէք էմրինտէ պիր ազ եարուրմ էտէպիլիլիմ: Զիրա պիր ճիհէթ-տէն սիզին իսթանպօլտաքի աշվալինիզ պիզիմ նիւ Եօրգտաքի աշվալիմիզէ միւշա-պիհ տիր: Իշթիմալ քի տիւնեատա սաիր հէր հանկը պիր շէհրաէն զիյատէ ըրգ ու մէզհէպճէ միւսթէյիֆ էհալիսի պուլունան շէհր իսթանպօլ օլուպ նիւ Եօրգ օնա սանի տիր: Իսթանպօլ էհալիսինին դըմը ապա-մը քէնտի քէնտինի իտարէ էտէն պիր հէյէթ ի իճթիմալիյէնին իտարէ ի ումու-րունա իշթիրաք էթմէյէ մուգթէտիր օ-լաճազ գատար իպթիտալի թալիմ կէօր-մէմիշ տիրլէր: Պու շէյ՝ մէմալիք ի էճնէ-պիյէտէն կէլմէրտէ օլան մուհաճրիլէրտէն իպարէթ ազիմ պիր սէքէնէսի պուլունան նիւ Եօրգ շէհրի իշխն տախի սահիհ տիր: Շու հալաէ պիզիմ սէրկիւզէլթիմիզ սիզէ պիր գուլազուզ օլապիլի տէյու զանն էտէրիմ: Ազալի պիզիմ աիւշտիլիմիւզ պազը սէհվիյաթտան սիզի սագընտըրապիլիլիմ:

1. Հիւքիւմէթ ի մէշրութէ՝ քէնտի քէնտինի իտարէ էտէն պիր հիւքիւմէթ տէմէք տիր: Պունտա էսասի վէ պէլլի խաստիյէթ՝ էհալինին քէնտի քէնտինի ի-տարէ էյլէմէտի տիր: Լաքին եարըմ մի-լիօն նուֆուստան իպարէթ օլան պիր է-հալինին քէնտի քէնտինի իտարէ էտէ-պիլմէսի մէզքիւր եարըմ միլիօնտան հէր պիր ֆէրալին քէնտի քէնտինի իտարէ է-տէպիլմէսի իլէ գապիլ տիր: Պիւթիւն է-հալինին քէնտի քէնտինի իտարէ էտէ-պիլմէսի իշխն հէր ֆէրալին քէնտի քէն-տինի իտարէ էթմէսի իճապ էտէր: Պի-նաէն ալէյհ՝ քէնտի քէնտինի իտարէ է-տէն պիր հէյէթ ի իճթիմալիյէնին թէշէք-քիւլիւ իշխն ֆէրալի քէնտի քէնտինի ի-տարէյէ միւսթաիս գըլան թալիմ ու

թէրպիւններն էհէմմիյէթի զահիր տիրւ ճահիլ եախօտ շէրիր պիր առէմ քէնտի քէնտիների իտարէ էտէմէզ : ճահիլ պիր առէմտէ միդտարը քեաֆի ազլ ու իտրաք պուլունմազ, շէրիր առէմտէ իտէ ախլազի գուլվէթ էքսիք տիրւ Պու՝ պիր ֆէրտ ի չիւն սահիհ օլտուղու միսիլլու պիր հէյէթ ի իծթիմաիյէ իչիւն տախի սահիհ տիր : ճահիլ վէ շէրիր էֆրատտան միւթէշէք-քիլ պիր ճէմաաթ քէնտի քէնտիների իտարէ էտէմէզ :

Պու էհըտէն պիր հիւքիւմէթ ի մէշու-թէ իչիւն լազըմ օթան շարթը էվվէլ մուս-րազաւմ վէ էյի մէֆթէպէրէ մալիֆ օլմազ տիրւ Պիզիմ մադիտէքի թէճրիպէմիլ՝ մէքեաթիպին աթիտէքի իւշ սըֆաթը մախ-սուսէյէ մալիք պուլունմասը կէրէք իտի-յիների իսպաթ էթմիշ տիրւ Շէօյէ քի, ան-լէր էհալլինին քեաֆիֆէ ի սիւպեանընաւ այ-նի շէրաթիլ էլէ աշըգ օլմալը տիր : Պու սէպէպտէն ֆազիր վէ զէնկին չօմուգլարը միւսապի թութուլարազ վէ անլէրէ այնի սուհուլէթ վերիլէրէք ճիւմէսի տէ մէք-թէպլէրէ մէճճանէն գապուլ օլունմալը տիր : Մէմլէքէթին մէքթէպլէրի քիլիսա մէքթէպլէրի օլմամալը տիրլար : Անլէր հէր աիլէ էվլաալնա, մէզհէպ ֆարդընա պազ-մայարազ այնի սուհուլէթի իրաէ էթմէլի տիրլէր : Վէ իշթէ պու սէպէպլէրտէն ան-լէր հիւքիւմէթ թարաֆընտան իտարէ է-տիլմէլի տիրլէր : Քէնտի քէնտիների իտարէ էտէն պիր միլլէթ՝ չօմուգլարընըն թալիմի իչիւն շախտի մէքթէպլէրէ եախօտ քիլիսա մէքթէպլէրինէ մէրպուլ օլմամազ : Վալի-տէյն մէճպուր էտիլմէտիքճէ քէնտի չօ-մուգլարընը մէքթէպէ կէօնտէրմէտիքլէրինի տախի չօգ տէֆա կէօրմիւշիւզ : Անլէր իս-թէրլէր քի, չօմուգլարը իշլէյիպ ֆամիլեա իչիւն փարա գապանսընլար : Պինտէն ալէյհ մէճպուրի թալիմ ուսուլունու գապուլ էյլէմիշիլ : Պէօյլէճէ պիլիմ գանունուլըգ ճիւմէ փալիտէյին քէնտի էվլաալարընը

մէքթէպէ կէօնտէրմէլէրինի միւմքին զը-տըգտան մատա անլէրի պունա իճպար էտէր :

2. Պու միսիլլու մէքեաթիպի ումուլիյէտէ չօմուգլարա սալթ մուսալլիլէրի թարա-ֆընտան իլմին պազը չիւպէլէրի թալիմ էտիլմէզ, քէզալիք անլէր իսպէրլէրի օլ-մայարազ պէրապէր օյնամալը, պէրապէր իշլէմէյի, պէրապէր էաշաւմալլը էօյրէնի-ր-լէր : Քէնտի քէնտիների իտարէ էյլէյէն պիր հիւքիւմէթին հիւսն ի հարտէ պուլունմա-սը իչիւն զէնկինլէրին ֆազիրլէրէ թիպէթ վէ ֆազիրլէրին զէնկինլէրէ հիւքիւմէթ էթ-մէլէրի, էէհուտի վէ Միւլիման իրիսթի-յանա վէ իրիսթիյանըն էէհուտի վէ Միւս-լիմանա հիւքիւմէթ էյլէմէսի, Փրօթէսթա-նըն Գաթօլիկէ վէ Գաթօլիկին Փրօթէսթա-նա հիւքիւմէթ էյլէմէսի մուգթազի տիր : Վէ պու հիւքիւմէթ ի միւթէգապիլէ հիտինի պէպլէմէնին էն միւնասիպ զէմանը սէ-պալլէթ միւտտէթի տիր : 0 միւտտէթտէ չօմուգլար սընֆ վէ ճիւն ու մէզհէպ թէտա-սիւպինտէն նիսպէթէն մատուն տրլար : Վէ շայէա անլէր այնի մէքթէպաէ պէօ-յիյիւպ այնի տէրպլէրի օգուլմազտա, վէ էէքուիկէրիլէ այնի օլունլարտա ըէգապէթ էթմէքտէ օրալար՝ վէ այնի թարազը հա-յաթա ալըշալար անլէր պիտուհուլէ մէզ-քիւր հիւքիւմէթ ի միւթէգապիլէ հիտիյա-թընը թահիլ էտէրլէր, վէ միւսթազպէլ էօմրտէ անը զայ էթմէլէրի իմքեանսըզ օ-լուր :

3. Քէնտի քէնտիների իտարէ էթմէք էմ-րինտէ մուվաֆֆադիյէթին պիր իւչիւնճիւ շարթը էմֆեաւր ռումուլիյէնիլն լիշլլ ու լիշմաւալ տիր : Հէյէթ ի իծթիմաիյէնին ա-զալի միւթէլիֆէսի պիւթիւն պէտէնին հիւսն ի հալը իչիւն մէրազ վէ իշթիրաք հիտ էթմէլի տիրլէր : Հէր ֆէրա էալընըզ, եախօտ պաշըճա քէնտիների մէնաֆիլինի տիւչիւնիւր, վէ պիւթիւն հէյէթ ի իծթի-մաիյէնին մէնաֆիլինէ էհէմմիյէթ վէրմէզ

հախօտ անը հիշ տիւ շինմէս իսէ նէթի-
ճէնին վէխիմ օլաճաղը պի իշթիպան տըր :
Պու եօլտա հիւքիւմէթտէն իսթիֆաաէ էյլէ-
մէք մագսէտիլէ ումուրը սիյասիյէյէ թա-
լիպ պուլունանլար չօղալըր : Անլէր հիւ-
քիւմէթէ խըրամէթ էթմէք մագսէտիլէ
տէյիլ՝ անճագ մաաշ խաթըր իշին մէ-
մուրիյէթ արարըր : Պէօյլէր մէնֆաա-
թը ումումիյէ նամընա գաւանին վազ
էթմէք իշին տէյիլ անճագ քէնաիլէրին
պիր թագըր խուտուսի մէնաֆիինի թէմին
էթմէք իշին հէյէթ ի թէշիլիյէյէ կիտէր-
լէր , հախօտ ինթիխապա թալիպ օլուր-
լար : Պու եօլտա հէմ քէնաիլէր խարապ
օլուր՝ հէմ սաիլլէրի տախի իֆսատ վէ
խարապ էտէրլէր : Մէնաֆի ի ումումիյէտէ
մէրագ հիտ էթմէմէք պիր թագըր սի-
յասի տալգափուգլար մէյտանա կէթիլիլ ,
վէ այնի վազթուա էհալի ումուրը սի-
յասիյէյէ պիգայտ պուլունարագ , ումուրը
հիւքիւմէթէ սարֆը զիհն ու զէման էթ-
մէյիպ հալընը քէնաի ումուրը շախի-
յէլէրի իլէ իշթիղալ էյլէյէն քիմնէլէր չօ-
ղալըր :

4. Իհթիմալ քի թիւրքիաուա հաղիգի
հա խայալի պիր չօղ իսլահաթը տէրհալ
իճրա էթմէք իսթէյէն նիշէ քիմնէլէր վար
ալըր : Անլէր հիւքիւմէթ ի ճէտիտէնին ա-
տալէթ վէ միւսափաթը թէմին էտէն գա-
նունլար հափմաալ , վէ օլ գանունլարը ա-
տիլանէ վէ միւսափաթ իւղրէ մէվգի ի իճ-
րայա գօմաալ իլէ իքթիֆա էթմէյիպ ,
հիւքիւմէթին պու շէյլէր իլէ պիրլիքտէ
պիր չօղ թէշէպպիւտաթտա պուլունմա-
սընը տախի իսթէրլէր : Հիւքիւմէթին
պանգալար թէէսիս վէ իտարէ էթմէսինի,
տէմիր հօլլար ինչա վէ պէլքի տէ ֆապ-
րիքալար քիւշաա էթմէսինի արզու է-
տէրլէր : Պու նէվ Սօսիաշիսքիթ թէշէպ-
պիւտաթըն մէնֆաաթ հա մագարըրաթըն-
տան պահա էթմէյէճէյիմ : Փագաթ , չու
գատարընտա շիւպհէ եօղ տըր քի եէնի

պիր միլլէթ իշին պիրտէն պու շէյլէրէ
միւսաշէրէթ էթմէք ագիլանէ պիր մէս-
լէք տէյիլ տիր : Հէր շէյի պիր անտէ հափ-
մագա չալընը ճիւմէսինտէ տէ պօշա
տիւշմէք թէհիլքէսինէ մարուղ օլմագ-
քեարը ագիլ տէյիլ տիր : Քէնաի քէն-
տինի իտարէ իտէն պէօյիւք պիր միլլէթին
պէօյիւմէք իշին վազթը օլմալը տըր :
Ձիրա պէօյիւմէք տախիմ վազթա միւհ-
թաճ պիր շէյ տիր : Լուզումունտան զի-
յատէ չափուգ եօլ ալմագ փէք հափաշ
հարէքէթ էթմէք գատար թէհիլքէլի տիր :
Սիղին միլլէթինիլ վէ պիղիմ միլլէթիմիլ պիր
պէօյիւք շէյ թէճրիպէ էթմէքաէ տիրլէր ,
էկէր աճէլէ իլէ վէ կէօղ գըզընըղը իլէ
մուամէլէ էտէրսէք իշի պօղարըղ : Պու իքի
մէմէքէթլէր տախի մէսահէ էալիմէ-
միշ , վէ խարիթաալ տահա հափըրմամըշ
օլան նամալիմ պիր սահիլէ սօղըրու սէյր
ու սէֆէր էթմէքաէ օլան պիր սէֆի-
նէյէ միւշապիհ տիրլէր : Թէտրիճէն վէ
կեահտա պիր մէվգիթիմիլի իսգանաիլ է-
տէրէք իլէրիլէմէյէ ըազի օլմալը իղ , եօղ-
սա գաղաղէտէ օլուր իղ : Սապը՝ էհէմի
վէ լապիւտ օլան պիր ֆաղիլէթ տիր :

Պիղիմ մագի թէճրիպէմիղտէն թահալ
էտիլմիշ օլան պու պիր գաշ թափիլիյէյի
պիգէ արզ էթմէք ֆուրտաթընա նաիլ օլ-
տուղում իշին պէյանը մէսէրրէթ էտէ-
լիմ : Քէզալիք կէրէք պէնիմ թարաֆըմ-
տան վէ կէրէք արանըղտա վուգու պու-
լան ինգիլապը հիւան ի թէլագղը էյլէյէն
մէմէքէթիմիղտէ իտարէ ի մէշուլթէյի
գալիմ պիր թէմէլ իւղէրինէ վազ էյլէմէք
պապընտա սարֆ էթալիլիլ քեաֆֆէ ի
ճէհալէրին թէվֆիգաթը սէմանիլէ նաիլ
օլունմաալընը արզու էյլէյէն միլիօնլարճա
Ամէրիգալը վաթանտաշարըմ թարաֆըն-
տան արզը մուխալէսէթ էտէրիմ :

Նիւ Եօրք

ԼԱՅՄԵՆ ԷՊԵԹ

Ի Ս Լ Ա Ն Ա Թ

ՏՕԳ. Ա. Ս. ՆԱԳԳԱՇԵԱՆ

Զօճուգլուղումտան պերու պունուն իսմինի իշխար իտիմ, զալիպա էվրօփաոտան կէլմէ փէք էպրի մաթա տըր : «Թիւրքիա-տա իսլահաթ» սէօղիւ էվրօփալլարըն տախի էգպէրի օլմուշ տըր : Հէլէ Ապաիւլ Համիտ «Իսլահաթ» տէնիլիլի կիպի զանն էտէրսին իքի գօլլարը իլէ սարըլլա գապուլ էտէճէք կիպի կէօրիւնիւր վէ սէօլլէր իտի, հալպու քի նէ պէն եիւղիւնիւ կէօրտիւմ նէ Ապաիւլ Համիտ : Իլանը մէշու-թիլէթտէ, մուտալաթ, հուրրիլէթ, ու-խուլվէթ կիպի պիր թագըմ թագէ մու-թալար չըգտը, չիչէք կիպի վարըլա շէյ-լէր, ֆագաթ Ալաման դումաշարը կիպի թէզ սօլուպ րէնկէրի պէլլիիլ օլտու : Վէ եիննէ մահուտ էպրի տօթուլմը մէյ-տանա չըգտը, Բոււմ-Էլիտէ, Անատօլուտա, Արապիլթանտա վէ հէր թարաֆտա իսլահաթ : Քէնտիլ քէնտիլի պիլաիլ պիլէլի պունըն իշիւն լաիհալար ետօլլըր, նօթալար վէ-րիլըր, միւֆէթթիլլէր եօլլանըլըր, օրտու-լար կիտէր, մասրաֆլար օլուր վէ օլմագտա, լաքին օլմայօր, իսլահաթ ատամ ագըլը կէլմէյօր վէ կիթտիլքէ կէրի գալըյօր, եէ-նի եէնի իսլահաթ մէյտանլարը ալըլըյօր : Աճէպա նիլիւն :

Պու սիւալա ճէվապ վէրմէք իշիւն թա-րիլտէ, հալը հազըրտա տիւնեանըն թէճ-րիպէսինէ վէ մանթըգա միւրէճտաթ էթ-մէմիլ լազըմ տըր, վէ միւրաճաթ էթ-տիլիմիլտէ կէօրէճէյիլ քի,

Էվվէլա, Իսլահաթ իշիւն իսթեֆ լա-զըմ տըր : Պիր ֆէրա եա պիր միլլէթ էվ-վէլա պունուն էյի վէ ֆաիտէլի օլտուղու-նը կէօրիւպ, արղու էթմէլի տիր քի իսլահ օլտուն : Իսլահաթ տախի մուհապէթ կի-պի տիր, ճէպրէն օլմալա : Մէմէքէթի-միլտէ իտէ իսլահաթ մութլադա էճնէպի-նին զօրու իլէ իտիսալ օլմուլմը պիր մաթա

տըր : Զանն էտէրսինքի, «Ալ շու էլպի-սէյի կիլ», տէյու պիլգէ զօր էյլէմիլլէր, վէ հէման սնլէր պըրըլը պըրըմալ չըգա-լըպ աթմըլ եա տա քիլլէթմիլլիլ : Զօր իլէ եէնիլէն եէմէյի տախի միտէ գապուլ էթ-մէզ : Պիլգէ «Իսլահ օլտուն» տէյէնլէրէ զազապ էտիյօրըլ : Էպրի հալիմիլգէ վէ պէտ խույ-լարըմըլա «Աֆէրին» տէյիպ եիւղիւմիւղէ կիլէնլէրէ սարըլլըյօրըլ : «Էվլինի ինթիգա-մա գօյ, թագվիլէ էյլէ, վէ էվլատլարընը թէրպիլէ էյլէ», տէյէնլէրէ կիւճէնիպ, «Դըր, եագ, խարապ էյլէ, էվլատլարը-նը թարումար էյլէ», տէյէնլէրին սէօղիւ խօշըմըլա կէլիյօր : Սագ գալըմըլ եանը-յօր, պունու խապէր վէրէնի եիթէլլէյիպ, պիլի ալըլլալարադ էլ չըրփանլարը սէվի-յօրըլ : Օնլար իտէ ազըմըլա շէքէր վէրիլ իքէն, սագ գալըմըլտան սիկարաաընը եա-գըյօր : Կէլինիլ, գոսուրլարըմըլը սէօյ-լէյէնլէրի սէվէլիմ վէ հէր էթտիլիմիլգէ պիլի թէյիլգ էտէնլէրի թէլին էտէլիմ :

Սալիէն, Իսլահաթ իշիւն պիր շարթ տախի հաւասան պաշլաւագ Տըր, տիտէր սէօլ իլէ իսլահաթը իճրա էտէն էվվէլա քէնտիլի իւղէրինտէ սնը իճրա էթմէլի տիր : Պիր պէտէնին իսլահ օլմալը իշիւն պազէն պիր գըսմընըն գըստալմալը, տի-կէրլէրին ուղամալը իճապ էտէր : Օլա-պիլիլ քի եիւղաէ օլան զայպ օլուր, տա-խիլտէ օլան զահիլէ չըգար : Իսլահաթ ին-թիլամ տըր, ահէնկ տիր, նիլէ քէյֆի մայէշա եաշայանլար վէ գանունը քէնտի-լէրէ թապի էտէնլէր իթաթ էթմէյէ, մէրպուլ օլմալա մէճպուր օլուրլար, պէյլէլիլքէ պիր չօլլար զայիպ էտէճէք տիր, լաքին պէտէն եանի, վաթան գա-զանաճագ տըր : Իսլահաթըն պու գատար կիւճիլէ թէտուլիլ էթմէսի մէմէքէթի-միլտէ պուլունան պազը միւլթալ ֆէլտ-լէրին իշիւն կէլմէտիլի տիր : Տիւլիւնիւլ-մէյօր քի պէյիլիլ պիր գըսմ վազաա զա-հիլէն զայպ էտէճէքտիր, ֆագաթ գալան-

լար հագիդի պիր մեզիկի իհրազ էտեճէք-
լէր. դալան էյիսի վէ սաղլամը օլաճադ
տըր: Շիմտիյէ գաաար օլան իսլահաթլա-
րըն խաթաար պու օլմուշ արը, պաշը պրա-
գըպ իսլահաթլա տյագտան պաշանըլմը արը:
Երլարըլտա հէր պիր խապասէթ տէվամ էտէր
իքէն մէմէքէթին էօթէ ուճլարընա իսլա-
հաթ մէմուրլարը իրսալ օլունմուշ տըր:
Սույու պաշաան թէմիղէյէլիմ: Էվիլէլա
մէմուրլար վէ հաքիմ օլան գըսմ իսլահ
օլմալը տըր, պագիսի թապիի պիր սու-
րէթաէ իսլահ օլուր:

Սալիսէն, իսլահաթ սաշահ իլէ օլուր,
սիլահ իլէ օլմալ: Ղալիպա պու լուղէթի
հազար իքէն իմլաճա պիր խաթա օլույօր.
սաճ հարփը իլէ հազարձադ եէրտէ սիւն
հարփը իլէ հազարձադ: Պու լուղէթի պիրի
իլէ հազարաան սուլի օլուր օլ պիրի իլէ
հազարաան սիլահ օլուր: Նէրէտէ իսլահաթ
սէօլիւ իլիթսէն օրատա թօփ, թիւֆէնք
գըլըճ կէօրիւրսին, վէ թօհափը շու արը
քի Օսմանըլը թարիխինտէ տաիմա պու
խաթա օլմուշ արը: Ղազաա ումուրը
տէվէթտէ սիլահ լաղըմ օլուր, լաքին
մուվադգաթէն վէ սալթ պազը պիլիմէ
կիրմէյէն գըսմար իլիւն լաղըմ օլուր,
տաիմա սիլահ, հէր եէրտէ սիլահ, իսլահ
էթմէյ: Նէ ուֆաճըգ պիր խաթա, պիր
հարփըն աէյիլիմէսի, լաքին Օսմանըլը թա-
րիխին թէպաիլ էտէճէք օլան պիր խաթա
տըր: Էյ Օսմանըլար, էկէր սիլահ իլէ ֆէթհ
էթմէյի պիրիլիլիլ կիպի սալահ իլէ ի-
տարէ էթմէյի տէ պիլսէ իտիլիլ, շիմտի
վաթանըմըլըն հուսուսլարը Պալթիգ, Աթ-
լանթիք, Ագաա ի շարգ օլուր իտի: Նէթէր,
պու մէպէք ասրլարտան պէրու սընանըլ-
տը օլմատը, օլմայօր: Պիր ազ տա էթրա-
ֆա պագըպ իսլահ թալըմ: Ինկիլթէրա
տիւնեայը թէսիլը էյէմիլ տիր, լաքին
սիլահ իլէ տէյիլ սալահ իլէ զապթ վէ ի-
տարէ էտիյօր: 400 միլիօնը զապթ էթմէք
իլիւն հիլ աէյիլ իտէ 8 միլիօն սիլահ իսթէր,

մէյտանտա իտէ հիլ սիլահ իսթիմալ օ-
լունտուրու եօգ: Սալահ վար, դանուն
վար, ասալիլ վար, ասալէթ վար: Էմին
օլալըմ քի պունլար եէնի մազէրլէրտէն
վէ քրիւվէրտէն վէ ֆէսմիսէն չօգ միւէս-
սիր տիրէր: Շիմտի սալի իսլահաթ թէ-
չէպաիլիլիլիլ, ապէրլէր, օրտուլար
հէր թարաֆա գօշույօրլար, աճէպա սիլահ
մը կէօթիլիլիլիլիլիլ սալահ մը, էկէր էվ-
վէլքի մէպէք տէվամ էտիյօր իտէ եինէ
եանըլ տըր: Սիլահը իսթիմալ էտէն եօ-
րուլուր, մահվ օլուր, սիլահ իլէ իսլահ է-
տիլէն տաիլի իսլահ օլմալ, արսըլ օլուր,
հիւզիլիլ օլուր, տաիլա իթաաթալ օլուր:
Սալահ վէ մուհապէթ իլէ իտարէ օլունան
խանէ գաիմ օլուր, տաիմ օլուր, զէնկին
օլուր: Նիզա իլէ տուրան աիլէ իֆլահ օլ-
մալ, փէրիլան օլուր:

Բապիէն, իսլահաթտա մազսէտ իմար
օլտուրու կիպի վաալթա տաիլի իմար
էսիմի օլմալը տըր: Գաշ աիւզէլթմէք իլիւն
կէօլ քէօր էթմէք խաթա տըր, պիր ֆա-
րէ թուլթմազ իլիւն պիր էվ եանմալ,
պիր տիքէն չըգարմազ իլիւն պիր տյագ-
քէսիլմէլ, միւզիլը օթլար իլիւն պաղչէ
խարապ օլմալ: Մէմէքէթիմիլտէ թու-
թուլան մէպէք էվիլէլտէն պէրու պէյլէ
օլմուշ տըր, օլ սէպէպտէն պու կիւզէլ
սիլար խարապէլէր միւզախանէսի օլմուշ
տըր, խարապա սէյր էթմէք իսթէյէնլէր
սօղրու պուրապա պույուրսըն: Էն սօնու
օլան Ապաիլ Համիտին իսլահաթ մէթօար
տաիլի խարապ էթմէք իտի, վէ պու կիւ-
զէլ վիլանը մէվիլի ի իճրայա գօյմազ իլիւն
մէմուրլար պուրմալա հիլ կիւճիլք չէք-
մէտի: Շաքիր փաշա կիպի պիր իսլահաթ
էքիսի պուլմազ հէր փաաիլահա նաաիպ
տէյիլ իտի, վարսըլը եէրի զան վէ աթէլ
իլէ թէր թէմիլ հաաիար իտի, վէ զաթէն
էվրօփալըլըն սէյլէտիլի իսլահաթ տա
պունտան իսլարէթ իտի: Իրազա եօրուլ-
մալա նէ հաճէթ, շու սալթըլարը հազար

իբէն պաշտօնը դաւարեցնող մէջնոր վէ մունթապամ խարապալար կէօրիօրըմ : Ատանա վիրանէլէրի՝ դան վէ խապառաթ-լարը իսլահաթ իչին օլաուլար վէ էմին օլուն .քի անը իճրա էթաիրէնլէր վաթանա պէօլիւք խըզմէթ էսիյօրըլ տէյու զանն էսիյօրլար խոի :

Պէլքի տէնիլիւր .քի Պիր հէրտէ խսան վաւ գու պուլուր խէ,նէ՞ եւափմալը, իպահ էթ-մէլի... : էվլէթ, լաքին իթաաթսըլ էվլա-տըն պաշը քէսիլմէզ, խոսուտա խանէսի-նին հիչ գապահաթը եօգ, տօթլարընըն եա թէպիլիւպաթընըն խէ հիչ մէսիլէի եօգ : Սուչուլու խարապ էթմէք խաթա աըր, սուչուլըն տա էվլինի պաշընա եըգ-մագ ճինայէթ տիր, պիր աըր հէրինէ պին աըր փէյտա էթմէք տիր, պիր սէնէտէ օլաճագ իպահաթը 100 սէնէ էօթէյէ աթմագ աըր, իպահաթ վէ իթթիհատըն հէք իւմիտի օլան մուհապէթ րապըթա-լարընը իլէլէպէա գըրմագ աըր :

Խալը, հիքմէթ՝ վաթանըն գուվլէթլէ-րինի մահվ էտիպ, քէսիպ աթմագ տէ-յիլ՝ ճըլարա օդրու իսթիգամէթ վէրիպ գուլանմագ աըր : Էն էհէմիլլէթիպ պիր գուվլէթ պիլէ օլա, էն ուֆագ պիր էվ-լատ տա օլա ճնա գըլըլմագ, զիրա էվ-լատ աըր, լազըմ աըր, էլզէմ տիր : Պաշ-գա մէմլէքէթլէր հաթթա խոնն էտէն էվլատլարընը պիլէ սու խօրթուլարը իլէ թէէտիպ էյլէրլէր, անլէրին թիլլինն գըլ-մաղլար, պիլիմ մէմլէքէթտէ տաթի խո-նն օլաու տէյու տիլլիննէճէք դաաար ահմագ օլագ պիլէ, պարի շու սու մէ-թօսընը սընամըշ օլա խոիք էմին օլունըլ .քի փէք աղ սու թէլէֆ օլուր, վէ պու վէսիլէ իլէ պարի էլլիտէմիլ, էլլէրիմիլ, եիլլէրիմիլ տէ եըլգանըր խոի :

ՏԻԻՆԵԱՆԸՆ ՊԵՅՆԵԼ ՄԻԼԵԼ ԹԱԼԵՊԷ

Կ. Խ. ՈՒԽՈՒՎՎԷԹԻ

ՓՐՕՑ. ՃԷՍՏԷ ՄԱԹՈՍԵԱՆ

Պու Խրիսթիյան Ուխուվլէթի պու տէֆա Բօպէրթ Գօլէճին իպաաէթխանէսինաէ Խալէճի Միւսիւ Բաղլ Փրիսին թահթը լիյաաէթինտէ Ապրիլ 24է միւսաարֆ Փա-ղար էրթէսի կիւնիւ քիւշաու էտիլիպ, Ապրիլ 29 ձիւմա էյլէնէ գատար տէվամ էյլէմիշ տիր : Գօնֆէրանըն թապի ա-ղալարընըն աաէտի 237 օլուպ՝ պունլար-տան պիրի ճէնուպի Ամէրիգանըն Արթէն-թին մէմլէքէթինտէն, 37սի Անաաօլուտան, 2սի Ավսթրալիատան, պիրի Ալթրիատան, պիրի Պօհէմաաաան, 8ի Պուլլարիատան, 2սի Գանաաաաաան, 3իւ 2ինտէն, 5ի Տու-նիմարգաաաան, 5ի Մըսըրաան, 3իւ Փին-լանաաաաան, 8ի Փրանաաաաան, 18ի Ալմա-նիաաաան, 14իւ Ինկիլթէրրա վէ Իրլանաու-տան, 5ի Եունանիսթանաաան, 9ու Ֆիլէ-մէնկաէն, 7սի Մաճարիսթանաաան, 4իւ Հինտիսթանաաան, 2սի Իթալիաաաան, 2սի Ճափօնիաաաան, 1ի Մէքսիքաաան, 1ի Եէնի Ձէլանաաաաան, 5ի Նորվէճաէն, 1ի Բու-մանիաաաան, 16սը Բուսիաաաան, 2սի Սըր-պիսթանաաան, 4իւ Իալէճաէն, 9ը Իալի-չէրիաաաան, 11ի Սիւրիաաան, 14իւ Մէ-մալիք ի Օոմանիյէնին էվրօփա գըթաաըն-տան, 14իւ Բօպէրթ Գօլէճինտէն, 7սի ճէնուպի Աֆրիգաաաան, 15ի Մ. Ամէրի-գաաաան խալէր :

Պու իճթիմա Ուխուվլէթին սօգու-զունճու թէճէմիլի օլուպ՝ իլքի 1895տէ Խալէճտէ Վատաթէնաաաա, իքինճիսի 1897տէ Ամէրիգաաաա Ուլլէրմըթաֆլաա, իւչին-ճիւսի 1898տէ Ալամանիաաաա Ալլանաաաա, տօէրաիւնճիւսի 1900տէ Փրանաաաաա Վէր-ոպլաա . պէլինճիսի 1902տէ Տանիմար-գաաաա Սօրաաա, ալթընճըսը 1905տէ Ֆիլէմէնքաէ Ձէօթտէ, հէաինճիսի 1907տէ Ճափօնիաաաա Թօքիաաա, վէ սէքիլինճիսի

1909-10-ի Ինկիլթերրատա Որսֆորատա վու-
դու պուլբլ տըր :

Դոնֆերանտան մագսէտ Տօգ. ճան
Մաթըն նութը իֆթիթահիսինատ պե-
յան էյլէտիյինէ կէօրէ՝ «Թալէպէլէրին ու-
խուվլէթինն սալթ պիր թէսավիւր տէ-
յիլ անճագ հազիպի պիր դուվլէթ հա-
լինատ պիւթին տիւնետատա իլլէմէքաէ
օլտուղունը պիլմէք վէ պիլտիրմէք : Տիւն-
եանըն ֆարգլը ճիհէթլէրինատ ֆարգլը
ֆարգլը հալ ու քէյֆիյէթլէր թահթըն-
տա , այնի մագսէտէ տօղրու իլլէյէն իշ-
ճիլէր սըֆէթիլլէ պիր արայա կէլիպ եէնի
ճէսարէթ վէ դուվլէթ իլլէ տօղրապ , ու-
խուվլէթին թէհտիր վէ ֆաալիյէթ հու-
տուտլարընը կէնիլլէնտիրմէք , ֆարգլը
միլլէթլէրին էսաաի հօգթալարտա գալպճէ
իթթիհատընը թէյիա էթմէք , վէ Տինի
Մէտիհինն մագսէտ պիր աին օլուպ՝ պու-
սարտա միւթէպլլէմ վէ տիւշիւնէն սընֆ
ինտինատ գըյմէթ , գուվլէթ վէ թէսիրի-
նի զայպ էթմէմիլ խոթինի տիւնետայա իլան
էթմէք տիր :

Թալէպէլէրին ուխուվլէթի 20 սէնէ
գատար էվլէլ շէմալի Եվրօիատա ֆարգլը
միլլէթլէր արապընտա միլլի վէ մահալլի
հարաքէթլէր հալինատ պէտ էյլէմիլ , վէ
1895-ի պու մահալլի վէ միլլի ուխուվ-
լէթլէր պիրլէշէրէք այնի մագսէտի պիւ-
թինն տիւնետատա վէ հէփ միլլէթլէր ա-
րապընտա թագիպ էթմէք իւզրէ իթթի-
հատ էյլէյէրէք թալէպէլէրին Պէյնէլ Միլլէ
Ուխուվլէթինի թէշքիլ էյլէմիլ տիրէր : Վէ
շիմտի 30-ի տան զիյատէ մէմլէքէթլէրտէ
2,200 տար իւլ ֆիւնտըլարտա 148,000
կէնճ թալէպէլէր ուխուվլէթէ տաաիլ
տիրէր :

Պու Ուխուվլէթին մագսէտի իսէ տար
իւլ ֆիւնտն վէ գօլէն թալէպէլէրինի պի-
րիճիք Խէլապըտար վէ խըրամէթ էթմէյէ
լայըգ եէկեանէ Բապպ հալինատ Յիսուս
Գրիստոտա իրչատ էյլէմէք , թալէպէնն տիր-

լազի , իւնտի վէ լուհանի հայաթտա քէպպ
ի դուվլէթ էտիպ եիւքսէլմէլէրինէ խըր-
մէթ էթմէք վէ Ալլահըն մէլէքիւթիւնիւ
հէփ միլլէթլէրէ կէօթիւրիւպ նէշը էթմէք
իւզրէ էօմր վէ գալպլէրինի վադֆ էթմէք
իշիւն թալէպէլէրի տալլէթ վէ թէշվիդ
էթմէք տիր» :

Պու հարաքէթ հիշ պիր քիլիսէյէ տիր
տէյիլ տիր , պիլճիւմլէ քիլիսէ վէ ֆըր-
դալարտան Բապպ Յիսուսը սէվէն թալէ-
պէնն պիր իթթիհատա տըր : Հիշ պիր
սիյասի ֆըրգայա մէնտուպիլլէթի եօգ տըր :

Լիտանճա , րէնկճէ , տալթ , էօմր վէ
սիյասի ուսուլը խաարէճէ ֆարգլը միլ-
լէթլէրտէն ֆարգլը ֆարգլը սիյասի ֆըրգա-
լարա մէնտուպ թալէպէլէրտէն Բապպ
Յիսուսը սէվէնլէրին պիր ուխուվլէթի տիր :
Պու գատար ֆարգլը միլլէթլէրտէն վէ
քիլիսէլէրտէն 148,000 կէնճ թալէպէլէրին
խըրամէթ , հայաթվէ գալպլէրինի Բապպ Յի-
սուսա վէրմիլ խոթլէրինի իշիթմէք վէ
պու գատար թալէպէլէրին կէնտէլմիլ
խոթլէրի 230 ու միւթէճապլլէ մուրախ-
խապարըն Խրիսթիյան թէվազու վէ մու-
հապպէթիլլէ միւզաքէրէ վէ խոթիլարէ
էյլէմէլէրինի կէօրմէք , եէքսիլ վէ եէք-
ալազ Թէշէքքիւր իլահիլէրինէ վէ Բապ-
պանի տուայա իշթիւրաքլարընը իշիթմէք
հազիգաթը հալտէ աաէմի եէնի ճէսա-
րէթ , եէնի շէվգ իլլէ սօլտուրուր , վէ պե-
շէրիլլէթին միւթագպէլի , միլլէթլէրին
պիրատէրլիլի վէ Ալլահըն մէլէքիւթիւ հազ-
դընտա խօշ իւմիտլէր վէրիյօր : Չիւնքի
պու կիւնիւն 148,000 թալէպէնի եարընը
148,000 իճթիմաի վէ սիյասի դուլազուզ-
լարը տէմէք տիր :

Դոնֆերանտըն թէճմիլլէրի տապահլա-
յըն ալաֆրանկա ստաթ 8.45 տէ պաշար
վէ իւք ճէլտէ 12.45 տէ խիթամա կէլիւր
խոթի իքինճի ճէլտէ իսէ էյլէտէն սօնրա
2.15 տէ պաշար վէ 4.45 տէ խիթամա
կէլիւր խոթի Թէճէմիլլէրտէ ֆարգլը տաի-

րելէրոտէ թալէպէնին փերըրինի իշղալ էյ-
լէյէն վէ կիւճիւքլէր մէյտանա կէթիւրմէսի
իհթիւնալ օլան մատտէլէր հազգընտա
մէշհուր զէվաթ թարաֆընտան մէդալէլէր
զըրաաթ վէ նութգլար իրաա էաիւրի :
Ֆարպըր մէմէքէթլէրտէ թալէպէլէր ուրա-
սընտա կէօրիւմէքտէ օլան բուհանի իշ
հազգընտա վէ Ուխուվլէթին ֆաալիյէթի
հազգընտա բաիօրլար վէրիւրի վէ հէր
պիր մէմէքէթին թալէպէլէրի իշին այրը
այրը ֆարպըր վազթլարտա տուալար արդ
օլունտու :

Պիւթիւն թէճէմիւ զէմանընտան իւր-
րիթիյան մուհապպէթ վէ իշթիւրաքը կիւ-
լէճ չէհրէլէրտէ պէլլի սուրէթտէ նիւմայան
օլոյօր խոի. «Պիրատէրլէրին իթթիհատ
իւզրէ եաշամալարը նէ խօշ տըր :»

Պու սէնէյէ գատար մէմէքէթիմիլզտէ
պուլունան գօլէճլէր պու Ուխուվլէթէ տա-
լիլ տէյիլ խաիլէր : Մէմէքէթիմիլզին
ֆարպըր մահալլէրլինտէն կէրմիշ մուրախ-
խապար իշին խուսուսի թէճէմիւլէր ազա
էաիւրի. վէ նէթիճէ հալինտէ գարար վէ-
րիլտի քի՝ պիւ տախի Պէյն էլ միլէլ պիր
Ուխուվլէթ թէշքիլ էլլէյէլիմ. պու պապ-
տէ ահվալըմըր միւթէլաա էլլէյիւլ թէր-
թիպլէր եաիմագ իւզրէ, պիր հէյէթ ին-
թիխապ էթմէք իշի Րօպէլթ Գօլէճի ըէի-
սի Տօգթ. Կէյթսըն թահթ ը ըիյատէթին-
տէ պէշ ազալը պիր գօմիթէյէ իհալէ է-
տիլտի, Ալլահտան մուվաֆիադիյէթ թէ-
մէննի էլլէրիլ :

Գօնֆէրանտաա իլան օլունան մուհիմի
նութգլարը իգթիպաա թարիդիյէ Րահնիւ-
մանըն գարիյունընա իլէրիտէ թագաթիմ
էլլէմէյի արզու էլլէրիլ :

Իլահլար չալըշմայան պիր քիմնէյէ հա-
դիպաթէն էյի վէ կիւզէլ օլան հիշ պիր
շէյ վէրմէզլէր :

Բսէնօժօն

Իճրաաթ, վէ իսլահ ը նէֆս վազթը
շիւմսի տիր :

Թոպմաա ֆէմիլըս

ՀԱՃՐՆՏԱ ԻՆՃԻԼԻ ԻՇ

ՎԵՐ. ՊԵՏՐՈՍ ԹՕՓԼԵԱՆ

Հաճին Ատանա վիլայէթինին տալի վէ
շիմալ ճիհէթինտէ պէօյիւճէք պիր գա-
տապա օլուպ՝ գաիմնագամըրդ մէրքէզի
տիր : Էհալիսի սայքի պիւսպիւթիւն իրիս-
թիյան օլտուլունտան (անճագ 20—30
խանէ իսլամ պուլունուր) գաիմնագամ տա
ալէլ ումում պիր իրիսթիյան օլուր : Էհա-
լիսի ալէլումում ժաւնաւէր օլտուլունտան
իքիսի Լուտաւորչականլարա, իքիսի Փրօթէս-
թանլարա վէ պիրի տէ Գաթօրիքլէրէ մախ-
տուս պէշ քիլիսէլէրի, վէ 1000 գատար
շայիրտի պուլունան 10—15 մէքթէպլէրի
վար, 700 գատար չօճուգ տա էյթամ-
խանէլէրտէ վար. Ատանա շու սօն սէնէ-
լէրտէ Փապրիգաւշար շէհրի օլտուլու կի-
պի, Հաճին տէ եէքիսիլէր շէհրի օլմուշ
տէնիլէպիլիւր : Գըթալլար տալլարըն վէ եէ-
թիմլէրին սայրընը օ գատար չօղալթմըշ
տըր քի, Ամէրիգալլար, Փաթրիլիսանէ,
վէ հիւքիւմէթ անլէրտէն 600—700 իւնիւ
հիմայէ էթմէքտէ խտէ տէ, հիշ տէյիլ խտէ
պիր օ գատարը տա պաշգա իսայրիտահ հէ-
յէթլէր իշին պէքլէյօր : Հաճընա էն եա-
զըն օլան շէհրլէր 3—4 կիւն ուղագաա
օլտուլարընտան՝ արսյա տիւշէն գարի-
յէլէրին չօղու աղլի վէ աիլագի թալիմ-
լէրի իշին Հաճըն քիլիսէլէրինէ վէ մէք-
թէպլէրինէ պաղար, լաքին էսէֆ իլէ պէյան
էթմէյէ մէճպուրըմ քի, նէ Սիւկաթողիկու-
սը նէ տէ Հաճընըն էրմէնի քիլիսէլէրի օլ
հէվալինին աղլի վէ բուհանի իհթիյաճա-
թընա սայքի պիր խըրմէթ էսէմէյօրլար,
պու սէնէ մէզքիւր գարիյէլէրին անճագ
պիրինտէ, օ տա փէք զաիֆ օլարագ պիր
Լուտաւորչական մէքթէպի կէօրաիւլիւմիւ,
Սիւտէ Ս. Կաթողիկոս հազրէթլէրինէ զիքը
էտէլէք, միւնքին խտէ պունա պիր չարէ
պուլունմաւընը քէնախնտէն իլթիմաա էթ-
տիլիմտէ՝ «Փարա օլմազաա նէ՞ եափապի-

լիւրիմ,» տէյէրէք վէրաիլի մէյուսանէ ճէ-
վապ պէնի տէ սէվիւլիւ միլլէթիմ հազ-
գընտա մէյուս էթմիշ տիր :

Հաճընտա իքի Փրօթէսթան քիլիսէսի
օլուպ՝ Իքինճի քիլիսէ հալա վաիգսիզ իսէ
տէ, պիլինճիտէ Վեր. Տիգրան էֆ. Ռէ-
ճէպեան չալըջըյօր: Հէր Կիրակի 700—800
միւսթէմիյունու օլուր: Պունտան էվիլէ
քիլիսէտէ զուհուր էտէն փարթի վէ միւ-
նազաա ըուհու սէպէպինաէն քիլիսէ փէք
չօգ զիյան չէքմիշ իսէ տէ, գըթալ վա-
զըսընտան սօնրա, կէրէք չօպան վէ կէ-
րէք ճէմաաթ օլ մէպէքտէն վազ կէչէրէք
քիլիսէնին ըուհանի խալը իչին իթթի.
Փազ վէ մուհուպէթլէ չալըջմազաա օլ-
մուչար: Պուրաաա ըուհիւ եա «ըուհանի»
կէնճէր էփէյի վար իսէ տէ, քիլիսէյէ զի-
յան վէրէն նէվիտէն տէյիլ տիրէր: Իքի
սէնէտէն պէրու Փրօթէսթանլարըն Լուսա-
ուրչական քիլիսէ իլէ վէ ծնլարըն ըուհ-
պանը իլէ օլան ալագալարը տաիսի փէք
խօշ վէ տօթմանէ օլմուշ տըր: Շիմտի
Ատանա Առաջնորդու թային օլունան
նէրտէս վրդ. Հաճընտա իքէն՝ հէր իքի
ճէմաաթ իլէ տէ փէք սամիմի ալագաաա
պուլունուր, հէր իքի քիլիսէտէ տաիսի վազ
էտէր, վէ իուսուսի միւնասիպէթլէրտէ
հէր իքիսինտէն տէ փարա թօփլայապիլի
իտի: Հաճընտա Փրօթէսթանլարա մախտուս
իպթիտաի պիր չօգ մէքթէպլէր վար իսէ
տէ, պէն օլլանլարա մախտուս Ախսէմիս
վէ գըզլարա մախտուս Հօմ մէքթէպի հազ-
գընտա պիր ալ մալիւմաթ վէրմէք իս-
թէրիմ: Օղլանլար իտաաիսինին իլք միւհս-
սիսի Մր. Մարթին օլուպ՝ քէնտինին կիւ-
նիւնաէ թարուս վէ Այնթապ գօլէճինէ
էփէյի չայիրա հազըլար իտի: Միւմաի-
լէյին Ամէրիգայա կիթմէսի իզէրինէ
մէքթէպ պազը ճիհէթլէրտէն նաչի ազ
չօգ տիւչաիլ իսէ տէ, ծուռն եէրինէ թա-
յին օլունան կէնճ վէ զայրէթքէշ Մր. Կար-
սընըր ծուռ միւմքին իսէ էվիլէքինտէն

տահա էյի պիր հալա կէթիլմէյէ չալը-
ջըյօր, պու մէքթէպին միւսթագպէլի ի-
չին տահա եիւքսէք չէյէր տիւչիւնիւլ-
մէքտէ իսէ տէ, չիմաիլիք 10—15 ի էթրաֆ
քէյլէրտէն կէլմիշ օլան 70—80 թալէ-
պէսի վէ 4 մուալլիմի վար տըր :

Գըզլար մէտրէսէսի սիննէ պունտան
չօգ եալը (30 սէնէլիք) տիր, վէ տաիրէ-
սի տահա կէնիշ օլմաալ միւնասիպէթի իլէ
խըրմէթի վէ թէսիլի տաիսի տնտէն պէօ-
յիւք օլմուշ տըր: Էլլի սէնէ գաաալ էվիլէ
զէվճի պու վիլլէթ տաիլիլնտէ հարամի-
լէր եէտիլլէ գաթլ էտիլէն մէօթէրէմէ
Միսիս Գաֆին, մէմլէքէթիմիզէ տարըլա-
րագ Ամէրիգայա կէրի կիթմէքտէն իսէ,
էօմրիւնիւ միլլէթիմիզ ուզըունա վազֆ
էտէրէք 5—10 սէնէ Մարաշտա իլլէտիք-
աէն սօնրա 1880 տէ Հաճընա կէլիպ պու
մէքթէպի թէէսիս էյլէսի, 28 սէնէ գա-
աալ պունուն Հաճընա վէ էթրաֆընտաքի
քէյլէրէ մուճիպ ի պէրէքէթ օլմաալ իչին
էլինտէն կէլէն հէր էյիլիլի եափալ: Միսիս
Գաֆին Հաճընըն չարգ ճիհէթինտէ պիլլէրճէ
լիւրալար սարֆ էտէրէք սայքի պիր Ամէրիգա
մահալլէսի ինչա էթաի: Հաճընտան վէ գա-
րիյէլէրտէն սէնէլէրճէ հիշ պիր փարա
ալմայարագ եիւզլէրճէ գըզլարը կէճէ կիւն-
տիւզ պէսլէտի, թալիմ էթաի: Եալըն ա-
յագ, տազտան օտուն թալըյան վէ իւս-
թիւ պալը քիլի գըզլարը 5—10 սէնէ
քէնտի մէքթէպինտէ ազլի, ախլագի վէ
րուհալնի խուսուղարտա թալիմ էտէրէք
(պու մէքթէպ տէրսճէ Ատանա վէ Այն-
թապ գըզլար մէքթէպինէ միւսապի տիր)
հաթթա նիլէլէրինի Մարաշ գըզլար գօլէ-
ճինէ, Խարփուլթա, Իզմիրէ վէ Իսթամպուլա
կէօնտէրէրէք տահա եիւքսէք թալիմ վէր-
տիրմիշ վէ լուղէթին թամմ մանասընճա
անլէրի խալնըմ էթմիշ տիր: Քէնտի իս-
թիլարըլը միւնասիպէթի իլէ պիր գաշ
սէնէ էվիլէ Ամէրիգայա կիթտի իսէ տէ,
սապըգ արգատալը պուլունան Միս Պէյթա

վէ չիտի խալէֆի պուլունան Միսս Վօն վէ րէֆիդէլերի . 10 գառար եղբի վարժունիլէր իլէ պիլիքեան պու մէքթէ-պի իլէրի կէօթիւրիւյօրլար : Պու եօլ իլէ ատի քէօյլէրուէ մէտէնի վէ միւթէպլէմփ վալիտէլէր, վէ միլլէթին միւթադպէլի ի-չիւն տահա իւմիտլի պիր նէպլ մէյտանա կէլիյօր :

ՕՍՄԱՆԼԸ ԹԷԶԶԻՊԻ ԱԽԼԱԳ ԶԷՄԻՅԷԹԻ

ՆԻԶՈՒՄՆՈՒՄԷՍԻ

[Պու կազմուածաւ Տէրխաստիքի քեշիկ օրանան Օս-մանը Թիւրքիայ ի Ախլագ ձեւիյիքիին Տախլիյի կազարե-րինսին քասըզ քոթիլիին ճիզմնամեսիտի : ԲԱՀՆԻԻՄԱ]

1. Ճէմիյէթին խամի, Օսմանը Թէհ-զիպ Ախլագ Ճէմիյէթի տիր :

2. Ճէմիյէթին մագաստը Օսմանըլար արաւընտա թէհզիպի ախլագա խըամէթ էթմէք տիր :

3. Ճէմիյէթին մերքէղի . . . տիր :

4. Ճէմիյէթին մուհալիլէրի . . . տիրէր :

5. Ճէմիյէթին սուրէթի թէհքիլի.— Ճէմիյէթուէ ֆաիլ, ֆաիլի վէ համի օլա-րագ իւչ յընըֆ ազա պուլունուպ, ազա ի ֆաիլէնին ըէյի խաֆիսի իլէ ինթիսապ է-տէճէյի պիր հիյէթ խաարէ իլէ ազա ի ֆաիլէնին իճթիմաընտան միւթէքթիլ պիր հէյէթ ումումիյէ տաիսի վար տըր :

6. Հէյէթ խաարէ, ճէմիյէթէ մէն-սուպ անտաըրը մուսթէլիֆէտէն իքիչէր ազա ինթիսապըլա թէհքթիլ վէ պիր սէնէ միւտտէթլէ տէվամ էաէր, վէ միւտ-տէթի խիթամ պուլան ազալար թէքրար ինթիսապ օրունապիլիլէր :

7. Հէյէթ ի խաարէնին պիր ըէիսի, պիր քեաթիպի վէ պիր վէզնէտաըր պուլունըպ պունըրըն ճիւմէսի ֆաիլի տիր, վէ Հէ-յէթ ի խաարէ ազաընտան էքսէրիյէթլէ ինթիսապ օրունուր :

8. Հէյէթ ի խաարէ ճէմիյէթին ումու-ընը ըույէթէ վէ իրատ վէ մատրաֆընա մէմուր օրուպ հէյէթ ի խաարէնին հուղուղ ու սէլահիյէթի հէյէթ ումումիյէ թա-րաֆընտան թային օրունուր :

9. Ազա ի ֆաիլէ մահիյէ ճէմիյէթ տանաըղընա պէշ զուրուչտան աչալը օլ-մամագ իւզրէ խանէ վէրմէքլէ միւքէլլէֆ տիր : Պունըր ճէմիյէթին իճթիմաընտա հաղըր պուլունըպ ըէյ պէյանընա մէզուն վէ հէյէթ ի խաարէճէ էօհաէլէրինէ թէվ-աի էտիլէճէք վէզաիֆի իֆայա մէճպուր տըր :

10. Ճէմիյէթէ ինթիսապը արզու է-տէն քիմէնին խամի իլք իճթիմատա տ-զա ի ճէմիյէթէ թագաթի էտիլէքէք էք-տէրիյէթլէ գապուլունա ըէյ վէրիլտիլի հալտէ գայա վէ քէնտիսինէ թէպիլ օ-լունուր :

12. Նագտէն իշթիլաք էտիպ տէ ճէ-միյէթէ տէվամ էտիպ էթմէքթէ մուս-թար օլարագ սուվէրի տաիրէ իլէ ճէ-միյէթին մագաստընա խըամէթ էտէնլէր ազաի ֆաիլիյէ տիր :

13. Ճէմիյէթէ պիր տէֆաւա մախ-սուս օլմագ իւզրէ, պէշ լիւրատան ֆաղա խանէ վէրէնլէր Ազա ի Համիյէ սըֆէթիլլէ ճէմիյէթէ գապուլ օլունուպ քէնտիլէրինէ թագաթիւրնամէ վէրիլիլ :

14. Իսթիհապը մագաստ իչիւն ճէմի-յէթին միւրաճաթ էաէճէյի վէսաթիլ-ալէնի գօնֆէրանսլար, մէքթէպլէրուէ տէրալէր, կիճէ տէրալէրի, ախլագի վէ ֆէննի զաղէթա վէ ըէսալէ նէչրիյաթը, ճէմիյէթէ մէնսուպ գաարնըլար իլէ չօճուգ-լարըն քէնտի յընֆըրը արաւընտա թէ-չէպպիւսաթը ախլագիյէտէ պուլունմատը, միւքթիլաթ վէ միւքէյիֆաթ վէ տաթըլ սիյէ (ֆէնա) վէ մէսալիի ախլագիյէյէ (քէօթիւ ախլագ) գարչը թէտապիրի մախ-սուսէ իթթիսաղը վէ էմնալը վէսաթիլէ միւ-րաճաթ էթմէք տիր : Գօնֆէրանսլար ալէնի օրուպ տախտիլիյէյէ թապի տէյիլ տիր :

15. Ճէմիյէթին լիսանը Թիւրքճէ տիր ֆագաթ լիւզում կէօրիլէն մահալլէրուէ էրմէնիճէ վէ Բումճա տաիսի գօնֆէրանս-լար վէրիլիլ վէ իճապը թագաթիլուէ Թիւրք-ճէ թէրճէմէ էտիլիլ :

16. Գօնֆէրանաւարն վէ նութղարն խաթիպի տէրսէրին մուալլիմի վէ սէօյլէնէ՝ ճէք մէվլու, վէ գօնֆէրանաւն վէ ետ տէրսին մահայը վէ զէմանը Հէյէթի Ի տարէճէ թային էտիլի :

17. Հէյէթի ումուսիյէ ալէլատէ իքի այտա պիր վէ լիւզումը հայինատ Հէյէթի Ի տարէնին տալէթի իւզէրինէ ֆէվգէլատէ օլարագ իճթիմա էտէր :

18. Ալթը այտա Հէյէթի Ի տարէ ճէմիյէթին մուամէլաթը հիտապիյէ վէ իտաւրէսի հագգընտա իճթիմաաթը ումուսիյէտէ ազաի ճէմիյէթէ մալիւմաթ վէրէճէք տիր :

19. Իշպու նիլմնամէնին ահքեամը հէյէթի ումուսիյէտէ պիթթէտգիգ թատտիգ վէ թատիլ էտիլէպիլի :

20. Ճէմիյէթին ըէլտի նէղա Ի հիւքիւմէթտէ վալըթա Ի մուխապէրաթ թաւըլը :

տէրլէր, պուռնուղէ էն տօղրու մալիւմաթ պիր քիմէնին եալընը պաշնա քէսպ էթտիյի մալիւմաթ ալը տէմէք իթէնիլի : Հագիգաթ քէնտիսի իլէ եալընը օլարագ եիւզ եիւզէ պուլունան քիմէլէր թարաֆընտան քէշֆ օլունապիլի :

Իթիպարը շախսի քէսպ էթմէք իչիւն առէմ քէնտի քէնտիսիլէ եալընը գալմալը տըր : Խօտպինիլք՝ ախէրլէրին նաղաւրընաա էյի եէր թութմագ արզուտու ալը : Խօտպին քիմէն ախէրլէր իլէ իրթիպարթտա պուլունմաղա մէճպուր տըր : Լաքին իթիպարը շախսի իչիւն առէմ քէնտի քէնտիսինէ քիաֆի տիր : Սէնին էֆքեար, մէզաք վէ գանըլարընըն ինթիխապընը ախէրլէրէ Վէվալէ էթմէք, քէնտի զէվճինի պաշգալարըն ըէյի իլէ ինթիխապ էթմէք կիպի պիր շէյ տիր : Էլպէթթէ պիր քիմէն հիքմէթ վէ հագիգի թալիմ ու թէրպիյէ թահսիլի իչիւն հէր թարաֆտան մուալէնէթ պուլունաղա հագըր օլմալը տըր, լաքին պու խուտուտա էն եիւքսէք մէհքէմէ հէր ֆէրտին գալպ վէ ֆիլքրինին մէրքէգինտէ պուլունուր : Հէր քէսէ հիւրմէթ վէ ըիւյէթ էտէրիմ : Լաքին հիւրիյէթ վէ թէվաղու իլէ պիւթիւն տիւնեայա գարչը քէնտի գանըլմը մուհաֆաղա, վէ քէնտի քէնտիմէ իթիմատ էտէրիմ : Նէթիճէսի հէր նէ տէ օլա, պէն պէնիմ սէվտիլիմի սէվէրիմ, պէնիմ տիւչիւնտիլիմի տիւչիւնիւր վէ պէնիմ ինանաղըմա ինանըրըմ : Պու եիւզաէն մէյասնա կէլէն պիլճիւմլէ մէսուլիյէթի իւզէրիմէ ալըրըմ : Նըլարըլարտան էօթէտէ պուլունան պէօյիւք Հաքիմ պէնի կիւնահքեար վէ զաիֆ պուլապիլի, լաքին օպիլիլը քի Բէնտինէ տօղրու թաշրտըրըմ իման վէ մուհապպէթիմ, կիւնահարըմ կիպի ըիյասըլ վէ ճիտտի տիրլէր : Ալահն հուզուր վէ նուֆուզուըն գապուլ էթմէքլէ պէրապէր, զաթըն պիրինին տէտիլի կիպի պէն տալի տէրիմ քի, «Բէնտի պախթ վէ նապիլիմին սահիպի վէ ճանըմին գափտանը պէն իմ :» Նիչ տէյօր, «Հիքմէթ՝ չարչու վէ փաղարտա ճանըն քէնտի իլէ գօնուշմալը տըր :»

ՐՈՒՅԱՆԻ ՀԱՅԱԹ

ՀԻՔՄԷԹ ՎԷ ԵԱԼԸՆԸՂԸԳ

Առէմ հիքմէթտէ թէրագգը էթտիքճէ եալընը կաշամաղա տօղրու պիր մէյլ քէսպ էտէր : Հագիգաթ վէ քեամիլ խայըլը թաղըպ էթմէքտէ՝ թարիգիմիլ կիթտիքճէ տահա տար վէ տահա իզսիլ օլուր : Հէր հանկը պիր տինտէ առէմին Ալահ իլէ օլան տլապատը, տախիմա շախսի վէ մախֆի պիր իլհամ տըր : Վէ պուհալա, Աշա Ի Բապպանիյէ իշթիրաք էթմէք՝ եախօտ ֆիլդան էտէն մաթէմլէտէլէր իզտիհամը իչինտէ պուլունմագ, եախօտ մէսուր պիր գալապալըլըն ալըլըլը տարտընաա օլմագ պիր մանիէ տէյիլ տիր : Մահալ վէ հալ ու քէյֆիյէթլէր նէ տէ օլա, Ալահը պուլմագ իչիւն՝ ճան եալընը պաշնա օլմալը տըր : «Թէճրիպէ էն էյի մուալլիմ տիր»

Ե Է Վ Մ Ի Ի Պ Ա Տ Է Յ

ԻԶԱՍՐ ՕԼՈՒՆԱՆ ՅԻՍՈՒՍ

Կիր. Յով. 20. 11—18: Մարիամըն կէօղ եաչարը անըն ճիտտիյէթինի կէօու. թէրիր: Օրատա ըիյա վէ սաթհիլիք ալա- մէթի եօգ տըր: Կէօղ եաչարը ալէլ ու- մուժ խալիս պիր մուհապպէթէ տէլալէթ է- տէր: Յիսուս պոռ կիպի գալպէրէ քէն- սիսինի իզհար էտէր:

Բշ. Մատթ. 28, 9—10: Գարըլար Յի- սուսըն գըլամընը իշիթաիքէրինտէ աղիւմ մէսէրրէթլէ տօլտուլար: Լաքին պու մէ- սէրրէթլէ պաչգալարընը տա հիստէտար էթմէք իշին գօշույօրլար խտի: Գըլամ էթմիշ օլան Յիսուսը թէպչիր էթմէյէ կի. տիյօրլար խտի: Անկէր Յիսուս իշին իշէր իքէն, Յիսուս անկէրէ իզհար օլունտու: Անն Յիսուսը կէօրմէք իսթէր միսին, անըն իշին իշլէ: Քրիստոս անճագ փէտաքեար րուհլար թարափընտան կէօրիլէ պիլիր:

Գշ. Ղուկ. 24. 13—15, 30: Յիսուս հագգընտա միւպահասէ էտիպ, Անըն զու- թընա տաիր պիր թագըմ մէսէլէլէր իլէ մէշուլ պուլունմագ՝ Յիսուսը պիզէ եա- գըն կէթիլէպիլիր իսէ տէ, եալընը պու գատարըլէ անը օլտուղը կիպի կէօրէմէ- յիլ: Անը թանըմագ իշին անըն իլէ այնի սօփրայա հիստէտար օլմագըլըմըլ լաղըմ կէլիր:

Դշ. Յով. 20, 19—23: Էօմիին թէճ- ըրպէ վէ էլէմլէրի էթրափըմըլը իհաթա էտիպ պիզի մալափի քէօլէլէրէ գափաթ. տըղարընտա, Յիսուս պիզէ եագըն տըր: Իզթիրապ վէ էլէմլէրիմիզին, չիւպհէ վէ գօրգուլարըմըլըն գափանըլ գափուլարընը գըրարապ օ պիզէ սէլամէթ թէպչիր է- տէր, վէ անը թանըրըլ:

Եշ. Յով. 21, 1—7: Հայաթըմըլտա արզու էթաիյիմիզ նէթիճէլէրէ եէթիշէ. մէտիյիմիզ իշին նէ գատար մէյուս օ- լուրըլ: Մուվաֆֆադիյէթսիզլիք նէ՝ աճը

պիր քեառէ տիր. պիւթին կէճէ տթտը- ղըմըլ աղլարը պօշ չէքմէք նէ՝ աճընաճագ պիր հալ տըր: Լաքին Քրիստոս իշլէ պու կիպի սըրալարտա պիզլիմ եանըմըլտա տուրուր, վէ պիզ անըն սայէսինտէ զալէ- պէ չալար վէ մուվաֆֆապ օլուրըլ, Յի- սուստա քէսպ էթաիյիմիզ զալէպէլէրի- միզտէ քէնտիսինի կէօրիւպ, թանըրըլ:

Ուր. Մատթ. 28, 16—17: Յիսուսը կէօրմէք իշին անըն «էմի էյլէտիյի» մա- հալտա պուլունմագըլըմըլ իճապ էտէր, իթաաթ էթմէյէն անը կէօրէմէլ: Անըն կէօթէրտիյի իշլէ վէ մահալա կիթ, օրա- տա պէքլէ, օ սանա իզհար օլունաճագ տըր:

Շբ. 1. Կորն. 15, 3: Քրիստոս եալը- նըլ մուգատտէպէրէ տէյիլ, հաթթա քէնտինէ գարչը իշլէյէնլէրէ տախի իզհար օլունըլ տըր: Օ սէնի տէ էյրի եօլունտան տէճտէրմէք իշին սանա իզհար օլունմագ իսթէյօր: Անը գապուլ էյլէ, անա իթաաթ էթ վէ Պօլոս կիպի պէրէքէթէ նաիլ օ- լուրըլ:

ՄԻԻԹԵՆԵՎՎԻ

ՄԻԻԲԵՍՍԷԼ ՊԻՐ ԹԱԳՏԻՐ

ՄԵՅՐԻ Ր. Ս. ԷՆՏՐԻԻԶ

5.

Պունուն իւզէրինէ օլլան թէաճ- ճիւպ իլէ տօլարագ վէ կէօլլէրինի ա- յըրարագ պօլնու գ պիր թարզտա կիւլմէյէ պաչլատը: Պու կիւլիւշ Լինգընըն գալպինէ տօղունտու, վէ էլիլլէ եափաճա անըն օմուլունա վուրարագ, «Աֆէրին գու- ղում, պու տահա էյի: Շիմտի պանա սէօյ- լէ պագայըմ, տէրտին նէ՝ տիր, պէլքի սանա պիր եարարմ էտէպիլիր իմ», տէ- տի: Օղլան փիւր զազապ, «Տէրաթմ մի: Պու նաթըլ հիւքիւմէթ տիր, հիչ պիր տօղրու իշի եօգ տըր», տէյէրէք ըէիս վէ հիւքիւմէթ ալէյհինտէ պիր թագըմ ղէմմ ու իթապ սէօլլէրի եալարըմաղա պաչլատը:

Լինդըն ստալը իլէ տինկտի: Վէ օղլան
նէֆէս ալմազ իչին տուրունճա միւշարիլէյ
«Տէվամ էյլէ, գուզում, տէրալինի սէօյլէ
պագալըմ, սանա եարտըմ էտէպիլիլըմի
իմ» տէաի: Պունուն իւզէրինէ օղլան քէն-
տի քէնտինի թօփլայըպ տարղըն, ամմա շու
ղաթըն հուզուրունտա մէֆթուն օլմուշ
պիր թազտա անա պագմաղա պաշտար:
Մէրգում քէնտինին սէրթ վէ թահգիրա-
միզ մուամէլէսինէ լաղմէն եինէ տէ փէք
լաթիֆ պուլունան, վէ քէնտինէ էմնիլէթ
ու իւմիտ նէֆիս էյլէյէն շու նամալիւմ վէ
ուզուն պօյլու ատէմին էլինտէն քէնտի
քէնտինի գուրթարամայարազ, անըն գըր-
թըրգ եիւղինէ պագըպ՝ «Պէն պիր ա-
վօգաթ իսթէյօրում, վէ պիլմէմ քի պու
ուզուրաուզ չէհրաէ նէրէտէ պիր ավօգաթ
պուլապիլիր իմ: Հէր հարտէ պիր տանէ
պուլմալը իմ, պէքէմէք իչիմէ կէլմէզ,
պէլքի ֆուրսաթը զայ էտէրիմ, պէն շիւմ-
սի պիր ավօգաթ իսթէյօրում,» տէաի:
Լինդըն անա թէքրար հալիմանէ վէ տօս-
թանէ պիր թարզտա, «Ավօգաթը նէ՞ եա-
փաճագսն», տէաի: Չօճուգ, «Պիր վա-
սիլէթնամէ եազտըրաճաղըզ: Պիրատէ-
րիմ...» տէյիպ, նէֆէսինի թօփլամաղա
չալըչարազ, «Պիրատէրիմ էօլմէք իւզ-
րէ տիր տէյօրըր,» տէաի: Չօճուզուն
թիթրէք սէս իլէ սէօյլէտիլի պու սէօյլէր
վէ անըն ճէսուր ամմա մէլուլ պագըլը
Լինդընըն գալպինի միւթէէսիր գըլմաղէ,
միւշարիլէյ «Չանն էթմէմ, պիրատէրին
էօլիւմ թէհլիքէսինտէ օլմամալը արը,» տէ-
աի: Չօճուգ «Հէր նէ իտէ, օ պիր վաթի-
լէթնամէ եազտըրմաղ իսթէյօր վէ պէնճէ
եազտըրմաղ լաղըմ տըր,» տէաի: «Փէք
էյի, անլատըմ, պիրատէրին նէրէտէ տիր,»
տէյու սիւալ էթաի պու զարիպ զաթ:
Գալպի եարալը վէ մահզուն օլան չօճուգ
պիր տօսթ պուլմուշ իտիլինէ տաիր էմնի-
լէթ ի քեամիլէ հիտ էաիպ, փարմաղը իլէ
կէօսթէրէքէք, «Շու պէօյիւք պինատա,

մահպէս իսաթախանէսինտէ տիր: 0 ճէ-
նուպըլըր օրտուսունտա եիւզ պաշը իտի,
վէ կէթիպուրկտա եարալանար,» տէաի:
Լինդըն չէհրէսինին աղալէթլէրի քէ-
տէր վէ մէսուլիլէթ հիսսի ալթընտա ա-
շուրի տէրէճէտէ կէրիլմիշ օլարազ, եինէ
տէ փէք լաթիֆ վէ փէտէրանէ պիր թափը
վէ միւրիւվէթ իլէ չօճուզըն թաղէ սի-
մասընա պագըպ ահ չէքտի, վէ «Օղլում,
զանն էտէրիմ պէն սէնին իչինի կէօրէ
պիլիրիմ: Պէն քէնտիմ տէ պիր աղ տա-
վա վէքեալէթինտէ պուլունմուշ իմ, վէ
սիզին իչին պիր վասիլէթնամէ եազմաղա
մուհապալէթ իլէ հաղըր իմ,» տէաի, վէ
միւշարիլէյ սէօղիւնիլ պիթիլմէզտէն չօ-
ճուգ անըն գօլունտան չէքիպ, «Պույուր,
սէօզ չօղալտարազ վաղթ թէլէֆ էթմէ,
նի՞չին պունու պանա տահա էվիլէ սէօյ-
լէմէտին,» տէյիպ անա գըյա գըյա պագ-
տը: Միւշարիլէյսին գապա վէ պիլիմիլի
էլպիսէսի վէ չիւքին կէօրիւնիւչիւ քէնտի-
նին տիգղաթընը ճէլպ էաիյօր իտի: Լա-
քին չօճուգ պու խարիճի չէյլէրտէն էօթէ-
տէ կէօրմէքտէ օլտուզը մանէվի աղամէթի
թագտիր էտէմէյէճէք տէրէճէտէ քիւչիւք
իտի: 0 պիր էֆէնտիճէսինէ վէ պիր թափը
թէազղիւմ իլէ, «Պիզ ֆագիր տէյիլիզ,
սէնին իւճրէթինի վէրէպիլիրիլ,» տէաի, վէ
պու էմնատա Լինդընըն սիմասընտա զա-
հիր օլան հիտիյաթը միւշահատէ էյլէմէք
իչին Լինդընա պագըպ, «Պիրատէրիմ՝ ճօր-
ճիալը Բարթըր Հէմիթըն Պէյէր տիր, պէն
տախի Ուաչինկթըն Պէյր իմ: Հէմիթըն
Բօրթ աէնիլէն միւլքտէ սաքին օլան
Պէյլլէրի պիլիրսին, տէյիլ մի» տէ-
տի: Բէիտ՝ «Ահ» տէյիպ քէլտա պաշա-
յաճաղը սըրատա օղլան եինէ սէօղիւնէ
տէվամ էաիպ, «Հէմիլիւմ նէլի պու կիւն
Ուաչինկթընտան կիթմէսէ իտի չօգ էյի
օլուր իտի: Միւ Էլէնօր Հէմիթըն Պէյրի
տէմէք իսթէյօրում,» տէաի: «Պու տա-
պահլայըն Բարթըր էփէյի լահաթ իտի վէ

պէտքէն մերգումէ Սինաթօս աղասը իւր պիւրիքտէ կիթաի, պիւրիսինիզ քի մերգումէ Սինաթօս աղասընտան Մր. Ուարինկիւնըն քեաթիպի տիր» տէտի: Վէ իսթիհար իւր տօրու օլան պիր թալիւ իւր, «Օ Շէմալ թաւաֆտարանը տըր, վէ եինէ տէ պիւրիմ ամապատէմիզ օրուպ Նէլիյէ՝ քէնտինէ քեաթիպ օլմասընը թէքլիֆ էյլէտիյինտէ Գարթըր վէ պէն ըաղի օլմասըդ իսէ տէ, օ պիւրիմ ըէյիմիզէ գարչը թէքլիֆի գապուլ էյլէտի» տէտի: Օղլան պու էճնէ պիյէ տօղրու քէնտի գալպինտէ հասըլ օլան էմիյիյէթ ի քեամիլէ հիստինաէն սէվգ օլունարագ քէնտի քէնտինի ունութտու վէ զուրուրու պէրթարաֆ էտէրէք, «Վագթըլէ պիզ չօգ ֆագիւր իսիք», տէյու սէօգէ պաշատը, վէ հօլտա եիւրիւր իքէն քէնտինին օմուզու իւզէրինէ գօնուլմուլ օլան իրի էլ, քէնտինին սէօգէրինէ հիւրմէթ օլունադալընա տաիր անա թէէմինաթ վէրմիլ օլմալլէ, օ արթըզ սէյլէմէյէ զիյատէ սէրպէսթի հիսա էտիյօր իսի: Վէ սէօղունէ տէվամ էտիպ, «Էլպէթթէ Նէլի պուրատա օլա իսի, գօլալմա պիր ալօգաթ պուլապիլիւր իսի: Փագաթ Գարթըր անճագ եարըմ սաաթ էվվէլ ֆէնալաշտը վէ Տօգթօր՝ Չօգ կէչմէզտէն եա էյիլէշիւր եա վէֆաթ էտէր տէտի, վէ պուլնըն իւզէրինէ Գարթըր փարա մէսէլէսի հագղընտա տիւշիւնիւպ քէնտինէ զիյան վէրէճէք տէրէճէտէ թահրիք օլունալա պաշատըլը իչիւն կիտիպ՝ պիր ալօգաթ կէթիլէյիմ տէյիպ տըշարը գօշտում վէ իլք տէֆա օլարագ տանա ըաաթ կէլտիմ: Գօրգարըմ քի սանա տօղրու չօգ Նէզալ քէթլի պուլունմասըմ», տէտի:

Լինզըն անճագ թէպէսիւմ էտիպ պաշգա պիր ճէվալ վէրմէտի: «Էսէֆ էտէրիմ, պանա աֆվ էտինիզ: Տէրհալ պէնիմ իւր պէրապէր կէլմէյէ թէնէզգիւլ պուլուրմանըլ տա միւրիւվվէթի նիլ Նէթիճէսի տիր» տէտի չօճուգ:

ՍՕՆ ԽԱՊԵՐԼԵՐ

ՄԷՃԼԻՍԻ ՄԷՊՈՒՍԱՆ

85 ինճի ինքիւնատա, միւզաքէրէ էտիլէն մէսէլէլէրին պաղըլը աթիտէրիլէր տիր. էտիպ ի մէշհուր միւթէվէֆիա Նամըզ Բէմալ պէյին զէվճէսինէ 500 զուրուշ մասալ թախսա էտիլտի, էվգաֆ մէմուրարը եէթիշտիրմէք իչիւն պիր մէքթէպի էվգաֆ թէէսիսինէ գարար վէրիլտի, զէպիյէ ըուտուլմընըն գատտալարտան սղընմապը հագղընտաքի թէքլիֆ միւզաքէրէ էտիլտի՝ Նէթիճէտէ պու պապատաքի գանուլ լահիատընըն Սէտարէթէ իրապը թէնիպ էտիլտի, նիմ ըէմի պիր սուրէթտէ պիր թէլէզրաֆ աճանսընըն թէշքիլլէ Մէմալիք ի Օսմանիյէ տաիրիլինաէ տնըն եէվմիյէ 150 քէլիմէյի կէչմէմէք իւզրէ՝ քէչիտէ էտէճէյի թէլէզրաֆնամէլէրին իւճրէթտէն մուաֆ թուլուլմասը գապուլ օլունուլ: — 86 ինճի ինքիւնատա խարիճիյէ նաղըլընտան իսթիզան էտիլտի: Պու միւնաթիպէթլէ Օսմանըլ սէֆիլլէրինին անվալը, Կիլիս մէսէլէսինէ տաիր հիւքիւմէթին մէպէյի, Պուլլարիթիման վէ Բուսիա իւր վէ տաիր տէվլէթլէրլէ միւնաթէպաթըմըլ, վէ էմսալընա տաիր իսթիզան էտիլտի: խարիճիյէ նաղըլընըն վէրտիլ իզանաթ 45 ըէյէ գարչը 122 ըէյ իւր քեաֆի կէօրիւլուլաքտէն սօնրա խարիճիյէ պիւտճէսի միւզաքէրէ էտիլտի: — 87 ինճի ինքիւնատա Օրման, Մէարիֆ վէ Ջրաաթ նաղըլընըն պիւտճէսի միւզաքէրէ էտիլտի: Նաղըլ Մալլիթօգօրտաթ օ էֆ. սէնէ գարֆընտա կէօրիւլմիւշ օլան, վէ տահա կէօրիւլմէսի լաղըմ կէլէն իչէր հագղընտա մալիւմաթ վէրտի: Տաղաւարեան էֆ. զրաաթ տաիրէսինէ թախսա էտիլէն մէպալըն քեաֆի օլմասըլընը, Պուլլարիթիմանըն արապիսի թիւրքիսնընքինին 1/30 իքէն մագսէտ ի մէզքիւրէ թախսա էթտիլ մէպալըն պիլլիմքինտէն զիյատէ օլտուղունուլ պէյանիլէ նաղարէթին մէսէլլինի մուսիսէզէ էյլէմիշ տիր: 88 ին 89 ինճի ինքիւնատա Օրման, Մէտաթին, Ջրաաթ նաղարէթինին պիւտճէսի միւզաքէրէ էտիլտի:

ՏԱԽԻԼԻ

Իրքիւնատ վի Թիւրազըլ. — Իթիլիտա վէ Թէրազըլ ֆըրգատը կէչէն Փագար կիւնիւ մէճիլի մէպուտան տաիրէսինտէ ինքիւնա էտէրէք ֆըրգալա ախա մէսէլէլէր հագղընտա միւզաքէրաթ-

սա պուլունմը տըր: Իճթիմաը մէգքիւրսէ Տա-
խիլիյէ նազըրը Խալիլ պէյ, Պօլու մէպուսու Հա-
պիպ պէյ վէ մէպուսարտան պիր չօղու, Հիլպի
ձէտիտ վէ Հիլպի Ի Եթիպ (հիլպի) զրուպ, Գիրպա)
քէլիմէրինին Կանլը մանա վէրէպիլիր օլմաուը հա-
սէպիլիյէ արթըգ անլէրտէն սարֆընազար էսիլմէսի
վաճիպ Խալիլինի, Փէրպանըն Կէքլիւճուս վէ
պիր քիւթիէ հալինսէ պուլունսուղընը վէ պու-
նըն մուզպիրինսէ ձէրէյան էտէն պիլճիւմիէ չա-
յիպարըն պիլէսա Խալիլինի միւպէյլին պիր պէ-
յաննամէնին նէչը էտիլմէսի հազգընտա պէյանը
էֆքեարտա պուլունմըյար տըր: Գարաաի մէ-
պուսու Մէճաի էֆ. տաիի Կէչէն հաթիթաքի Իճ-
թիմասա միւզաքէրէ էտիլէն օն մատտէնին ու-
մումէն գապուլ օլունսուլ օլունսաղընըն թէք-
րար վէ սէրահէթէն պէյանընը թէքիւֆ էյլէմէ-
սիլիյէ ումում թարաֆընտան գապուլ էտիլմիլի
ձէվապը վէրիլմիլ, վէ պունըն իւզէրինէ միւ-
մալիէյ Մէճաի էֆ. «Ս հալտէ Իթթիհասա վէ
թէրազգը ֆըրգասը պիր տիր. զրուպ ֆիլան
գաթիէն Կօգ տըր. մէսէյէ հալլ էտիլմիլ տիր.
պասէմա հէփիմիլ պիր իլ» տէմէսիլի պիւթիւն
մէպուսար պու Իթթիհասա քէմալը չէվգ վէ
մէսէրէթէթէ պըրըյամըյար: Պասէմա ֆըրգանըն
միւթթէհիտ պուլունսուղընսա տաիր պիր պէ-
յաննամէ գալէմէ ալընըպ մաթպուսթա Կէօն-
տէրիլմիլ տիր: — Գապիսինին միլիլի. Կէչէն
Փազար Կիւնի. Նըրուզտա Զաթը Եհաննէ թա-
րաֆընտան վիւքէլա վէ այանտան պազըրընսա
վէ մէպուսան աղապընսա պիր զիյաֆէթ քէ-
չիտէ էտիլպ, զիյաֆէթ Ի մէգքիւրէտէն սօնրա
Սասարգամ փաշա հուզուրը Փատիլսիլիյէ գա-
պուլ պուլսուլըրարտգ պսղը մարուզաթտա
պուլունմը, վէ ուզուն միւստէթ նէլտ Ի Շա-
հանէտէ գալարագ գապիլնէին իսթիֆասընը
թազաթմ էյլէմիլ իսէ սէ, թարաֆը փատիլսա-
հիտէն գապուլ օլունմամը Խալիլ անլաղըմը տըր:
էֆգաֆ նազըրը քէնտի իսթիֆասընը Կէրի
պմը տըր: — Կարասաղ հուսուսուսա. — Հութ
Եանինին ձիւթ Ի ձէնուպիլիյէսիտէ օլաշա նա-
նազըր թէփէլէր Մուհիէստիլն պէյին միւֆրէգէ-
լէրի թարաֆընտան իլլալ էտիլէրէք, սաղարըն
օլաշա էնէճէքլէրի թարիգ գաթ էտիլմիլ, վէ
պու սուրէթիէ Շգօսարանըն գարա թարիգի
թահթը թէմիլնաթա ալըմը տըր: Ասըլար էա-
հէմ փաշանըն միւֆրէգէսի իւզէրինէ հիւճում
էթմիլիյէր իսէ սէ, թօի վէ թիւֆէնք աթէչինէ
տայանամայարագ րիճաթ էթմիլիյէր տիր: Կրօ-
փատա ասաքիր Ի Օսմանիլիլի ասըլար տրասըն:

սա վուզու պուլան պիր միւսատէմէտէ, Բիլ-
մաթին աշիլէթինէ մէնսուպ Արնափուսար գալիպ
օլմուշար, վէ հէր Իքի թարաֆ սա քիւլիլիյէթիլ
թէլէֆաթ վէրմիլ տիր: Փատիլիյատա մէճրուհայ-
փէք չօգ իմիլ: Գարատաղըլար վէ Արնա-
փուսար Տինօլ վէ Վրամիա (Գարատաղ հու-
տուտունսա) գարիլիլէրի իւզէրինէ հիւճում էթ-
միլիյէր տիր: Մէգքիւր գուրանըն էհալի Ի Միւս-
լիմէսի փէք չէտիտ պիր միւսատէմէտէն սօնրա
ֆիլար էտիլպ Գարատաղա իլթիճա էյլէմիլ տիր:
Էանս Ի միւսատէմէտէ Իքի գասըն վէ պիր չօ-
ճուգ թէլէֆ էտիլիպ պիր իլթիլար տիրի տիրի
Իրազգ էտիլմիլ տիր: Բուչ, Թրօփթօ, Պունսի-
նա վէ Պահատա Մալիարըլար տաիի իսհանս
իլթիլար էթմէքտէ տիրէր: Պունլար Գարա-
տաղը օլտըգարը հասէպիլիյէ Գարատաղտան միգ-
տարը քեաֆի գաթիլիլ վէ ձէպիսանէ էրտէ էթ-
մէքտէ տիրէր: — Միլանս չէհրինտէ իսթիլար
էտէն պիր զազէթա Թիւքիս-Գարատաղ միւ-
նասէպաթը տիլիլմասիլիլին գէմանը ինգի-
թանը փէք գարիպ Կէօթէրմիլ իսէ սէ, Թան-
գիսնս օլ խուսուստա թէլաշա պիր մահալ պու-
լունմամըլընը զիքը էթմիլ տիր: Եհնէն ահ-
վալը. Ասաքիր Ի Օսմանիլիլին զայէթ չէճիսնէ
վէ տալիսնէ հարաքէթի ասըլար իւզէրինտէ փէք
զիլատէ հիւսն Ի թէէսիր հասըլ էտէրէք, էվվէլ-
ճէ Իմամ Եահնայա թարաֆտար օլան գապալիլ
րուէստընտան իւչիւ տահա մալիլիլիլիլի պիր-
լիքտէ իսթիման էյլէմիլիլ տիր: Էմիր Ի
Մէքքէ Հիւսէյին փաշա մայէթիլիլիլիլի 7,000
քիլտէն միւրէքքէպ պիր գուլվէթիլ Թէհանէ
թարիլիլիլ Սալիլիլիլ միւթէվէճճիլին հարաքէթ
էթմէքտէ տիր: Պունլար մէյանընտա չիւրէֆա Ի
քիրամտան 1,000 Ի միւթէճափիլ գէվաթ մէվ-
ճուս պուլունմագտա տըր: Էմիրին գուլվէ Ի
մէվճուսի սէրի աթէլիլ թօի պաթարիլարըն
լիլ միւճէհէլ տիր: — Մաթէնտէ օգունսուղու-
նա նազարէն Իմամ Եահնա ասաքիր Օսմանիլիլ
թարաֆընտան էսիր էտիլմիլ տիր: — Կիլիս ահ-
վալը. Մէճիս Ի ումումիտէ մուխալիլիլիլին
հարաքէթի կիթ կիտէ քէսպ Ի թազվիլիլիլ է-
տիլար իմիլ: Մուխալիլիլիլ Գանսիլատա պիր
պէյաննամէ նէչը էտէրէք, քէնտի մէպէթիլիլ
մուսիրը օլտուղունը իսթար, վէ մէճիլին տա-
ղարըլը Եունան Գանունը Էտաթիի մուճէ-
պիլնէ իսթիլիլաթաթ իճրասընը թալէպ էտիլար ի-
միլ: — Կէչէն հաթիթա Իլմիրտէ գօլէրատան պիր
գաշ միւսապ վէ պիր Իքի վէֆիլիլիլ վուզու-
պուլմը տըր: — Թանիլին սէր մուհալիլիլիլ վէ

Սթանապոլ մէպուսը Հիւսէյն Ճահիս պէյ կէչէն Փազար էրթէսի մէճլիսի մէպուսանա կիւեր իւքէն գափուտա մէքթէպի հուզուզ մէզուզարընտան ալօզաթ Շէլքէթ նամընտա պիր քիմսէ թարաֆընտան թօգաթիէ տարալ օլունմը տըր: Միւթէճալիլ փօլիպէր թարաֆընտան տէրաթէսթ էսիլէրէք թահթ Ե թէվգիֆէ պընմը տըր: — Ստարազամ փաշանըն՝ Մէրսինտէ լըլսթըմ ինչապընա տաիր էհալի թարաֆընտան էտիլէն միւրաճատթը էսաա իթիպարըլէ գապուլ, վէ տէրնալ Պազուտա խաթթը գուժիանխապըլէ միւզաքէրաթիս պաշարմը իտիլի, Ատանա վալիսի ճէմալ պէյ թարաֆընտան Մէրսինէ իշար էսիլմիշ տիր: — Հալէպ վալիսի Հիւսէյն Գեազիմ պէյ զալէթա մուհարրիլէրինտէն պիրինէ՝ Հալէպ վիլայէթին թէրազըլթաթ Ե իգթիտատիլէսինէ միւմանաթիտա պուլունան միւթէզալիպիյն հազընտա հիւքիւմէթի մէքքէլիյէտէն մուալէնէթի լաղըմէ թալէպ էթմէք իչին Տէրիսաատէթէ կէլմիշ իտիլիսի, վէ օլ պապտէ գանաթթալիշ պիր նէթիճէ հապը օլմաողըլ թազաիրաէ իսթիֆա էտէճէյինի զիքը էյլէմիշ տիր: — Արնաւլուտ րուէսապընտան տօգուզ քիմսէլէր Զաթ Ե Շահանէյէ միւրաճատթիս թալէպի աֆիլ էթմիշլէր տիր: Հիւքիւմէթ սոլէրին իսթիմանընը մա էլ մէմուռնիլէ վէ իաշրիսաշրգլէ գապուլ էթմիշ տիր:

Ա Չ Գ Ա Յ Ի Ն

Ճիւլուս Ե Հիւմայուն միւնասիպէթիլէ կէչէն Փէնճէնպիսի կիւնիւ Տեղապահ Ս. գափու քեահսնապըլա մապէյնի Հիւմայունա կիտէրէք աիկէր րուհանի լէիլէր իլէ հուզուր Ե Շահանէյէ գապուլ օլունմը տըր: — Փաթրիգլսանէ՝ Հարալիյէ նազարէթինէ միւրաճատթիլէ քիլիսէ դալիլէրինին Տիագօս (սարկաւազ) մագսամընտա գապուլ օլունմապընը իսթիտա էյլէմիշ իսի: Հարալիյէ նէզարէթի պու քէրրէ դալիլէրին Տիագօս մագսամընտա գապուլ օլունմայաճաղընը, վէ հէր քիլիսէնին պիր, նիւայէթ իքի Տիագօսը օլապիլէճէյինի, պինսէն ալէյն պուլունան սօնրա վէրիլէճէք իլմ ու խապէրլէրին գապուլ էսիլէմէյէճէյինի պիտիլմիշ տիր: — Գաշէրիլէտէ Ս. Կարապետ վանքը խարիճի թէշվիլիլ իլէ իքինճի տէֆա օլարազ գալըլըզ պիր հալ քէսալ էյլէմիշ տիր: Թալէպէ՝ միւսիլիլէթէ 14 մատտէտէն իպարէթ պիր թէքիֆնամէ թազաթիւմ էթմիշլէր տիր: Լաքին Գաղափալան Փողոլըն մուալէնէթիլէ մէսէլէ թէալիլէ օլունարազ թալէպէ քէն:

տի տէրալէրիլէ մէշլուլ օլմաղա պաշարըլար տըր: — Ճիւլուս Ե Հիւմայուն միւնասիպէթիլէ Ատանա վէ Հալէպ Տիլիսի Ե Հարալարընտա մահսնա օլանլարըն աֆիլ Ե Շահանէլէրի թալէպ օլունմը իսէ տէ, մէճլիսի Խաա սնճազ Լալէն 10 սէնէյէ գատար մահսնա օլանլարըն աֆիլընա գարար վէրմիշ վէ պուլարտան Արշակ Բէչէհան, Սամուէլ Միլիկան, Սաազ Կիլիքեան, Գրիգոր Չիլինկիւրեան վէ Արմէնակ Տր. Պարսաման սէրալէսթ պրազըլմըլար տըր: — Մըսըր հիւքիւմէթի չիմսիլէտէք Թուրքիս էրմէնիլէրինէ մախուս օլան Սահմանադրութիւնը գապուլ էթմէմիշ, հաթթա հէնի պիր նիզամիսմէ գալէմէ ալմազ իւզըլէ պիր գօթիսիօն տա ինթիլիտալ էտիլմիշ իսի իսէ տէ, Գահրէտէն Պօղոս Նուպար փաշա վէ Իսքէնաթիլէտէն Արթիլի պէյ Բէիգեանըն սոյ ու զալէթիլէրիլէ էսքի Սահմանադրութիւն Մըսըր հիւքիւմէթի թարաֆընտան գապուլ օլունմը տըր: — Էջմիածին վանքընը չիֆթլիլի չիմսիլէ գատար տօղրուտան վանքըն հէյէթի միւսիլէսի թարաֆընտան խապէ օլունմագտա օլաւ, պաղը մէմուլարըն սու ի իսթիմալթըն նէթիճէսի օլարազ մէյտանա կէչէն զիյանըն էճիւնիւ ալմազ իւզըլէ մանասթըր խապէսի չիֆթլիլին ալաթ Ե զրալիլէ վէ հոյլանաթընը սաթմըլ վէ ալալիլէրի պաշարլարընա իճարա վէրմիշ տիր: — Սանասարեան մէքթէպի թալէպէլէրինտէն Պ. Սարգիս Խաչատուրեան Բօմա լէսասմըլզ ազատէմէսիլտէ իքմալ Ե թահալ, վէ Ալմանիանըն սէնիսի մէքթէպլէրինտէ տախի թէտգիգաթ իճրա էթմիշ օլարազ Իսթանպօլա կէլմիշ տիր: Միւմալիլէյն հանընտա պուլունան 32 հաղըլ պօյա լէսմիլէրինի Իսթանպօլտա թէշհիր էտիլ պիր միւստէթ պուրատա գապուլտան սօնրա էրրուլմա կիտէրէք Սանասարեան մէքթէպի լէստամըլզ մուալիլիլինի տէրէօնտէ էտէճէք տիր: — Անթաքիստա պիր գըրթալ վուզուլինէ տաիր էհալիլին տիւշար Ե խալֆ օլուլուլունա տաիր պիր Ֆրանսըլզ զալէթաթընա մալիւմաթ վէրլիլմիշ օլմաղէ, օլ խուսուտա Պապ Ե Ալի Հալէպ վալիսինտէն սիւալ էյլէմիշ տիր: Անլաշըլուլընա կէօրէ՝ Խրիսթիյանլարա հազարէթ վէ թէհաթիս հոլու պաղը մուամէլէլէրտէ պուլունանլար օլմուշ իսէ տէ, մուճիպ ի էնտիլէ հիշ պիր վազընա պուլունմա տըլըլ պէյան էսիլմիշ տիր: — Էրմէնի Գաթօլիք Փաթրիգի թէրգիլեան Ս. իլէ մէճլիսի ումուսի մէյանընտա գուհուր էտէն պիւլուտէթ նէթիճէսի օլարազ Իսթանպօլ էրմ. Գաթօլիք ճէ:

մասերը Պէյ Օղլունտա պիր միթինկ ազա վէ թէրզիեան Ս.նըն իսթիֆաաընը թալէպ էթմէքլիյէ գարար վէրմիշէր տիր: — Խարփուլըն Կէօտէրիզ գարիյէսինաէ ձիւլուսը Հիւմայուն կիւնիւ էհալի չէնլիքլէր իճրա էթմէքաէ իքէն գարիյէ ի մէզքիւրէնին թիւրք ազարարը քէնտի ստէմլէրլիյէ էրմէնիյէր իւզէրինէ հիւճուժ էտէրէք անլէրաէն նիչէսինի տարպ վէ մէճուճ էթմիշէր տիր: Խարփուլթ բուճաա ի բուհանիյէսի վազըա ի մէզքիւրի թէլէղրաֆիյէ փաթբիզիսանէյէ իշար էթմիշէր տիր:

ՓՐՕ. ՃԷՄԱԱԹԸ

Տիւնեանընըն պէյնէլ Միլէլ Կ. Խ. Շ. իթթիհաաընըն իճթիսալարը կէչէն ձիւմաա կիւնիւ խիթամ պուլմուշ օլուպ, մուրախսալար հէր քէա քէնտի մահալինէ ալտէթ էյլէմիշ տիր: ձիւլուսը Հիւմայուն միւնասիպէթիլիյէ հէյէթ ի մէզքիւրէ Զաթը Շահանէյէ թէպրիքի միւթէզամմին պիր թէլէղրաֆ քէչիտէ էյլէմիշ տիր: Կէչէն հաֆթա գարֆընտա մուրախսալար թարաֆընտան չէնլին միւթէտատիտ ճիհէթլէրինաէ իրաա էսիլէն նութգլար սաթի փէք ֆախաէլի օլմուշ տր: Կիրակի կիւնիւ իճրա էտիլէն բուհանի խլամէթլէքտէն մատա Պէյ օղլու ճիհէթինտէ Յիլէմէնք իպատէթիսանէսինտէ, «Իւնիօն Յրանտէզ»տէ վէ Բուճարըն Սիլօղու համ պէօյիւք պինասընտա, վէ Իսթանպօլ ճիհէթինտէ, Ինկիլիզլէրին իպատէթիսանէ վէ մէքթէպինտէ վէ Բուճարըն մէքթէպ պինասընտա Սալը, Զարէնպիհ վէ Փէնճէնպիհ կիւնլէրինտէ Ինկիլիզ, Ամէրիզալը, Յրանալը, Չինպի, Հինպի վէ Ճափօնլու խաթիլպէր թարաֆընտան պէօյիւք իզսիհամարաա նութգլար իրաա էսիլմիշ տիր: Պու իճթիսալարտա հէր ոընֆ էհալի հազըր պուլունմըշ տր: Ինկիլիզ մէքթէպինտէ Զարէնպիհ կիւնիւ ազչամը Տօզ. Հաճքին, վէ Ճափօնլու Մր. Չիպա՝ Թէնզիպ ի Ալպազ ճէմիյէթինէ, վէ ձիւմաա ազչամը Տօզ. Մաթ՝ Տար իւլ ֆիւնուճ թալէպէսինէ իրաա ը նութգ էթալիլէր Պու սօն խլամէթլէրտէ սամիլունըն էքտէրիսի Իպամ վաթման տաշարտան իպարէթ իտի: ձիւմա կիւնիւ էօյլէտէն սօնրա Ամէրիզա սէֆիլին տալէթի իւզէրինէ Իսթանպօլուն մուլիթլէթի սնասարընտան Ինկիլիզ՝ ճէ սնլայան պիր թազըմ ղէվաթը միւթէպէտէ սէֆարէթիսանէտէ իճթիմա էտէրէք օրատա սէֆիլ ի միւշարիլէյին լիյասէթի թահթընտա Տօզ. Մաթ, Ճափօնլու Մր. Չիպա, Հինսիսթանտան Մր. Յարգապ վէ Չինտէն Մր.

Ուսնիկ նութգլար իրաա էտիպ, Իսթանպօլտա Կ. Խ. չիրքէթլէրի թէսիս էթմէնին լուզումունտան պահա էյլէտիլէր: Ինկիլիզ սէֆիլի տաթիզըսա պիր նութգ իրաա էտէրէք մէզքիւր թէտալվուրը թէյիտ էյլէմիշ տիր: Մր. Մաթ Իսթանպօլտա պիր Կ. Խ. Շ. պինասը ինչաաը ինչիւն Կ. Խ. չիրքէթլէրինէ մէրքէզի իտարէսի թարաֆընտան 15,000 լիրա թալսիս էտիլպիլինի խապէր վէրմիշ տիր: — Ատափազարը քիլիսէսի չօպանը Վեր. Յովսէփ Ճէճիզեան, Իզմիր չօպանը Վեր. Կարապետ Ատանալըեան իլէ պէրապէր Իզմիր տաթիլէ թէպչիլիյէսինտէ պուլունան քիլիսէ վէ ճէմասթլարը ղիյարէթ էթմէք իւզրէ հօճուլուզա պաշլամըշ տր: — Վեր. Պետրոս Թօփալեան թարապէր թարաֆընտան 6 այ ինչիւն վաղղըրա տալէթ էտիլմիշ տիր: — Տօզ. Գրիսթինին խաթալըր տէվտա էթմէքաէ տիր: — Կիլիկիա իթթիհաաընըն սէնէվի իճթիմար ինչիւն գափազտաքի իլանա գարիյունըն նաղարը տիգգաթընը տալէթ էտէրիլ: — Գօնիա Գօլէճի թալէպէսինն աաէտի 230ա պալիզ օլմուշ տր: — Գայսէրիյէտէն Բէնիամին էֆ. Կըլըճճընան Բահնիւնա իսզօնթօսընտան քէնտինէ խապէթ էտէն Բահնիւնալը միւթթամ պիր քիմաէյէ ինտա էթմէմիզի պիզտէն թալէպ էյլէմիշ տիր: — Բահնիւնանըն մուհարրիլէրինաէն Կադապետ էֆ. Գէչիլեան պիր գաչ հաֆթա թաթիլ էտիպ պէրա ի թէէհիւլ վաթմանը օլան Հաճընա ազիմէթ էյլէմիշ տիր: — Յովհաննէս էֆ. Թէլֆէհանա պիր գըզ էվլատ սօղմուշ տր: — Պիր գաչ Մէճմուա պէտէլինէ Պանաղըմա քիլիսէսինին թամիրաթը մէնֆաաթընա Փրօֆ. Ա. Հայկազեան 100 դրշ., Փրօֆ. Մ. Անանիկեան 2 սօլար, Լեւոն էֆ. Տինկիլեան 50 դրշ. վէ Սր. Ե. Նիկողոսեան 40 դրշ. իանէ կէօնաէրմիշէր տիր: — Շիգակօ տարիւլ ֆիւնուճը մէզումարընտան օլուպ ախիլէն էսքի Շէնը վէ Աֆիօն Գարահիսարընտա իճրա ի թէպալէթ էտէն Տօզ. Յարուլիւն Սարգիսեան պու կիւնլէրտէ Տէրիսաաաթէթէ կէլմիշ օլուպ, մարուֆ օփէրաթէօր Ճէմիլ փաչանըն ոտէլիյաթլարընտա վէ պազը խաթիսանէլէրտէ հազըր պուլունարազ ֆէնն ի թէպալէթին նազարիյաթընա թահսիլ ի վուզումֆա սայ էթմէքտէ տիր:

ԽԱՐԻՃԻ

Մաղրջպ խեղանք. — Ֆրանսոս հիւքիւմէթի Ֆէսին իմաստունն ալիւ՝ տէնիդ տահիլինտէ Բապարտանն ալիւ տէ Էլճէգիլէ հուտուստունտան հարաքէթ էթմէք իւզրէ տիր։ Բապարթ թարիլի իւզէրինտէ պուլունան գապիլէլէր տէ խեան էթմիլ օլուպ օրտունուն հարաքէթինի կիւճէլէ-տիրմիլէր տիր։ Քէզալիք Ֆէսին չիմալինտէ պուլունան Ուլու Ճամա գապիլէլէրի Սուլթան թարաֆընտան քէնտիլէրին իւզէրինէ թային օլունմըլ օլան վալինին ազլ էտիլմէսի չարթը իլէ Ֆէսէ իմաստ էթմէլ տէօզ վէրմիլէր իտէ տէ, Սուլթան՝ վէզլրինին թալսիլէսիլէ անկէրին պուլթէքիլինի րէտա էլլէմիլ վէ պունուն իւզէրինէ անկէր տէ տարլար իլէ պիլլէլէմիլ տիր։ Ֆրանսըլ օրտունու իլէրի կիթմէքտէ էփէլի կիւճիւք չէքիլօր։ Ֆէստէ 10 նուֆուզ Իսիլիլիլէր պուլունուպ, անկէրին մուհաֆազարը Ֆրանսըլ հիւքիւմէթինէ հէվալէ էտիլմիլ տիր։ Ֆէս սէֆիլի իլիւն Ֆրանսանըն 80,000 առքէր վէ 20,000,000 իրա իսթիմալ էթմէլ մէճպուր օլաճաղը թալսմին էտիլլօր։ Ֆրանսոս հիւքիւմէթի Ալճէսիլրաա ահանամէսինտէ իմզարը պուլունան տիւվէլ ի մուազզամալալ ալիւ պէյաննտմէ կէօնտէրիլալ, Ֆէսի աարլարըն հիւճուվինտէն իսէլաա վէ Սուլթանըն նուֆուզընը մուհաֆազա էթմէք իլիւն ալիւ սէֆէր ի տաքէրի թէրթիլալ էթտիլինի իտալէր վէրմիլ տիր։ Պու պէյաննամէ Իսիլիլէրաա թարաֆընտան հիւան ի գապուլ պուլմուլ, լաքին Ալմանիա ալիւ էֆքիալ պէյան էթմէլիլալ թէրթիլալթըն նէթիճէսինէ միւնթաղըր պուլունաճաղը պէյան էթմիլ տիր։ — Պիր թազըմ Պուլզար թալէպէ Եունանիսթանը զիյարէթ էլլէմիլ օլուպ, պու գիյարէթլէրի միւնտալպէթիլլէ Եունանիսթան թալէպէսի վէ պաշ վէքիլ Վէնէզէլու թարաֆընտան ինթիլրաուլա գապուլ վէ թալթիֆ էտիլմիլէր տիր։ Պու գիյարէթ էմասընտա իրաա էտիլէն նութգլարաա, պու իքի տէվլէթին իթիլաֆ վէ իթթիհաաղնա տալի սէօզլէր տալի կէչմիլ տիր։ Եունան թալէպէ տէ Պուլզարիսթանը զիյարէթ էթմէլի տիւչիւնիւլ օլար իալ։ — Մուգաէնտէ ալիւ պէյն էլ միլի միւթէխաալի տիլըպալա գօնֆէրանար ինթիլմա էթմիլ օլուպ, վիսլա իլլէթինին սէպէպլէրինի վէ վէսալիթ ի մէնիլի միւթէլաա էլլէմէքտէ տիրլէր։ — Մըսըրաա ինրա էտիլէն թահրի ի նուֆուստան անլաշըմըլ տըր քի, 1907տէ Միւսլիմանլար 10,269,442 հանի % 91, Գըպտիլէր,

706,322 հանի % 6.2, տիկէր Խրիսթիյան զալմիլար, 175,370 հանի % 1.6, Եէհուտիլէր 38,635 հանի % .03, Պէտուլիլէր 97,381, հանի % .86 սըրլար։ Գահրէ էհալիս 654,476 Իսկէնտէրիլէնքի 332,246, տըր։ — Լօնարաաա վէֆալթ էտէն Մ. Մարինօս Գօրիլալէնիօս նամ ալիւ Եունան Եունան միլլէթինին միւհասէալթը միլլիլէլինէ, վէ իտարիտա՝ մազաէպլէր իսթիմալ օլունմալ իւզրէ 4 միլիօն ֆրանկ վտալիլէթ էթմիլ տիր։ — Իրանըն մէճիս ի միլլիսինտէ, Լօնարաաա իմփէրիլալ պանդաա ազա օլունաճազ, 1,250,000 լիւրաղը իսթիլըրաղ հազգընտա փէք չիտաէթի միւզաքէրէ ճէրէյան էթմիլ օլուպ, նիհայէթ հիւքիւմէթ պուլթէքիլի գապուլ էթտիլմէլէ մուվաֆֆազ օլամամըլ տըր։ Պու մաղլուպիլէթ իւզէրինէ հիւքիւմէթին նէմէպէք իթթիլալ էտէճէլ մալիւմ տէլիլ տիր։ — Կիրիտալ ալիւ գունտուլաճը Իպամ պաղը ալաք թազըմը Խրիսթիյանլար թարաֆընտան թէլէֆ էտիլմիլ օլուպ ճանիլէր տէրտէսթ էտիլմիլ տիր։ — Ալաֆրանկա Մալիս 1 կիւնիւնտէ Սօսիալիսթլէրին թալթիլ ի էլլալ էտալ՝ էվրօփանըն պէլիլ շէհրէրինտէ նիւմալիլէր ինրա էթմէլէրի էօթէտէն պէրու աալթ հիւքիւմէթ կէչմիլ իտէ տէ, պու սէնէ Ֆրանսոս հիւքիւմէթի Փարիզտէ պէօլլէ նիւմալիլէրին ինրա էտիլմէսինի հատաք էթմիլ, վէ աալէլինին իլլէմէսինէ մանի չըգալըմամարըն էմը էլլէմիլ տիր։ Հիւքիւմէթին պու էմրի ումալ էհալի թարաֆընտան հիւան ի սուրէթլէ թէլազգը էտիլմիլ տիր։ — Մըսըրաա ալիւ թարաֆտան Գըպտիլէր տիկէր թարաֆտան Միւսլիմ էհալի պիլիպիլիլէրի պէյնինտէ գօնֆէրանալար էթմէք իսթէմիլլէրտէ տէ՝ հիւքիւմէթ պու մէճիլալէրտէ սիյասիլաթտան պահ օլունմամարըն էմը էլլէմիլ տիր։ — Չինտէ ալիւ իսթիլալ պաշամըլ օլուպ կիթտիքէ քէսալ թէվէսալ էթմէքտէ տիր։ Քիւլլիլէթի մըգաարաա տարլար էրպալը իսթիլալալ իլթիհազ էթմէքտէ տիրլէր։ Խանէտանը հիւքիւմտարի թահթը թէհիլէքտէ տիր։

Միւսլիմի ի միսուլ վէ սանիլալ ի իմրիլալ

Յ. Գ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

Օ. ԱՐՁՈՒՄԱՆ ՄԱԹՊԱԱՍՏ

Տէրիսատէթ, Չարմազըլար, Յակոբիսն խան